

Anul 5,
Nr. 7,
aprilie 2016

Rădăcini

Revistă de istorie, cultură și tradiție locală
editată de Asociația PRO MEMORIA.
Scrisă de osiceni, despre osiceni, pentru osiceni

Turneu extraordinar

V I O A R A
lui al violonistului Gabriel Croitoru
G E O R G E
 și al pianistului Horia Mihail
E N E S C U

22 octombrie - 3 noiembrie 2015

31 octombrie, ora 18
 Căminul Cultural, Osica de Sus - jud. Olt

În 2012, violonistul Gabriel Croitoru și pianistul Horia Mihail, soliști concertiști ai Orchestrelor și Corurilor Radio și doi dintre cei mai cunoscuți muzicieni români ai momentului, au pornit într-o frumoasă „aventură” muzicală: turneul „Viaora lui George Enescu la sate”.

În fiecare an, cei doi muzicieni, „obișnuți” ai marilor săli de concerte, pleacă să ducă muzica clasică mai departe, acolo unde astfel de evenimente artistice se petrec foarte rar sau niciodată: în sate și comune din România. Turneul este cu atât mai deosebit cu cât publicul din țară are ocazia de a-l asculta pe Gabriel Croitoru cântând chiar la vioara la care a cântat și George Enescu! Artistul deține dreptul de a interpreta pe vioara de patrimoniu universal Guarneri, instrument aflat în administrarea Muzeului Național „George Enescu”. De

EDITORIAL

Paul Aretzu Dumnezeu hrănește păsările care dau din aripi 3

EVENIMENT

Cristina Bacicu Botez Vizită regală cu TRENUL ADUCERII AMINTE
de Ziua Națională a României 5

ISTORIE

Ion D. Tîlvănoiu Neamul boierilor Brâncoveni din Romanai
până la 1714 7

Mihai Vărzaru Despre istoria românilor, de la alții... (II) 11

CULTURĂ

Marian Drăghici Caii de la Biclă sau re-capitularea 17

Nicolae Coande O confesiune 22

Nicolae Drăghici Scrisoare 24

AMINTIRI

Preot Daniel Preda Noblețea muncii și roadele ei 26

Ion Surdu Seceriș în Dealul Bobului 27

CULTE

Preot George Marius Popa Învățătura creștină despre muncă 30

DOCUMENTARE

Mihai Duică VINUL - între mit, legendă
și producție industrială 32

CULTURĂ

Cristina Bacicu Botez	Un nou monument în județul Olt	34
Ramona Alexandru	Alt teatru	36

ADMINISTRAȚIE

Ion Ciocan	Fonduri europene într-o comună europeană	38
------------	--	----

MERIDIANE

Ana Claudia Pîrvu	Călători, călătorii	39
-------------------	---------------------	----

Colectivul de redacție: Cristina Bacicu Botez, Mihaela Calotă, Sorina Iacob, Bibiana Torcea, Claudia Pîrvu, Ion Surdu, Mihai Vărzaru, Ramona Alexandru, Daniel Preda, George Marius Popa
Colaboratori permanenți: Paul Aretzu, Nicolae Coande, Marian Drăghici

Tehnoredactare: Bogdan Cîmpeanu
 Revista Rădăcini este editată de Asociația PRO MEMORIA
 în colaborare cu Primăria și Consiliul Local Osica de Sus.

- Foto coperta 1 - Gabriel Croitoru și Horia Mihail
 în concert la Osica de Sus
 Foto coperta 2 - Imagini din concertul
 „Vioara lui George Enescu la sate“
 Foto coperta 3 - Vizita sorooptimistelor din Norvegia și Danemarca
 în Osica de Sus
 Foto coperta 4 - Popa Târcă binecuvântează masa de luni după Paști
 în curtea bisericii cu hramul „Sf. Gheorghe“
 din Vlădueni, Osica de Sus

ISSN: 2285-0422

www.EdituraHoffman.com

Tel. Fax: 0249 460 218

0740 984 910

Dumnezeu hrănește păsările care dau din aripi

Paul Aretzu

Dacă vorbim despre muncă, la modul general, aceasta le apare unora ca o silnicie, iar altora ca o cale către împlinire. Incontestabil, munca face parte din condiția umană, cu toate că, de-a lungul timpului, a fost transferată fie animalelor de povară, fie mașinilor. Nici la izgonirea din Rai, munca nu a fost o pedeapsă, ci consecința cuvenită a neascultării și a trufiei protopărinților, pentru că Dumnezeu nu este nici răzbunător, nici nedrept. Femeia va naște în dureri, iar bărbatul va lucra pământul din care a fost făcut și se va întoarce în acesta prin moarte. Este și momentul în care femeia a primit numele Eva, care înseamnă viață. De aici începe destinul extraparadiziac al oamenilor. Munca a devenit condiția existențială **sine qua non** a omului. Munca l-a făcut pe om inventiv și i-a dat posibilitatea să se bucure de zilele vieții sale prin propria strădanie, în libertate. Altfel spus, prin nesocotința sa, omul s-a lipsit de dulceața, de fericirea și de starea de contemplație pură, privilegiu care li se atribuiseră strămoșilor, devenind ființă socială, adică străduindu-se să-și facă o familie, o casă, o stare materială, asigurându-și astfel o mulțumire sufletească (nu și duhovnicească).

Omul primordial a trebuit să descopere legitățile naturii, să urmărească alternanța anotimpurilor, să creeze uneltele de lucru, să-și caute ajutoare în lumea în care viețuia. Toate acestea au contribuit la constituirea și consolidarea unor trăsături umane definitorii, și anume caracterul religios și cel moral. În timp, oamenii au început să fie definiți chiar prin uneltele și prin munca lor, acestea diferențiindu-i profesional. S-au despărțit, astfel, lucrătorii pământului de păstori și de cei din domeniul metalurgiei. A apărut și o metafizică a muncii, care este arta.

Fiecare muncă își are criteriile și protocoalele ei. Exercițierea în timp a condus la performanțe și la simplificarea tehnologiei. O muncă, însă, nu înseamnă numai un efort brut, ci și o motivație spirituală, parcurgerea unui ritual, o estetică implicită, o stare de contemplație, precum și rezervarea unui timp final de odihnă.

Țăranului (a cărui etimologie vine de la pământ, **terra**, înrudit cu țară și țărăină) i-au revenit muncile câmpului, adică aratul, semănatul, lucrările de întreținere, recoltatul și, în fine, adăpostirea bucatelor. Simbolul muncilor agricole (euharistic) îl reprezintă pâinea așezată în mijlocul mesei. De altfel, pâinea este un generic pentru hrană. Muncile câmpului sunt vegheate de marile sărbători religioase și, desigur, integrate într-o cosmicitate liturgică. Depinzând de evenimentele meteorologice, de calendarul agricol reiterativ, de starea de sănătate a oamenilor și a vitelor, lucrările câmpului au fost raportate întotdeauna la divinitate, omul tradițional închinându-se și rugându-se atunci când făcea un început. S-a format astfel un simț natural pătrunzător (integrator) al țăranului. Acesta s-a lăsat ghidat de un întreg sistem al unei semantici cosmice, devenind un hermeneut al **semnelor agrare (ager** înseamnă ogor).

Căzut din grația paradiziacă, omul a încercat, încearcă, prin propriile eforturi, prin muncă, să recâștige bunăstarea și liniștea primordială. Astfel, hărnicia a fost pusă în totală opoziție cu lenea, cu dezinteresul, cu inerția. Pe de altă parte, natura, pământul răspund cu promptitudine omului activ, pe când lenea nu poate duce decât la sterilitate, la sărăcie, la decădere. Leneșii recurg la furt și la înșelătorie. Dobândirea raiului pământesc se face prin muncă, prin destoinicie, prin inventivitate. Deșteptăciunea este un atribut superior al muncii, însemnând studiu, cercetare, descoperire. În acest fel, viața agricultorului s-a schimbat total.

În locul uneltelor greoaie, a auxiliarelor animale, omul folosește tehnica mecanică, electronică, ușurându-și munca. Acestea, însă, nu schimbă condiția omului, pentru că descoperirile științifice îl fac să pătrundă și mai mult în tainele minunatei creații a lui Dumnezeu. Vedem în muzee etnografice cum a evoluat viața și tehnica țărănească de-a lungul timpului. Uneltele și munca implicată în acestea au o anumită sacralitate. Admirăm perfecțiunea la care au ajuns instrumentele de lucru ale țăranului: plugul, cu toate componentele lui, carul, care, altădată, topea uimitor distanțele și transporta greutăți colosale, secera retezând cu rapiditate lanuri de grâu, semănătoarea care a luat locul însămânțatului cu bățul sau prin aruncarea boabelor cu mâna...

Francois Millet - Semănătorul

Dintr-o sancțiune pentru neascultare, munca a devenit un mod de justificare majoră a existenței. Ea înseamnă o comunicare cu întreaga creație, iubire și confraternizare, altruism, o înțelegere armonioasă a ființării. Se adeverește astfel paremiologia bogată și ingenioasă dedicată acestei teme, din care extragem, pentru frumusețea lor rezonabilă, câteva proverbe: „Omul muncitor e ca un pom roditor”, „Muncim ca să trăim, nu trăim ca să muncim”, „Dumnezeu hrănește păsările care dau din aripi”, „Rădăcina e amară, dar poamele dulci”, „Munca produce mai departe muncă”, „Odihnește-te ca să muncești și muncește ca să te odihnești”, „Omul face munca și munca îl face pe om”, „Dacă nu mergi în pădure după lemne, înțepenești lângă sobă”, „Ce se agonisește prin muncă se păstrează mai cu grijă”, „Toți leneșii obișnuiesc să-și facă planuri mari”, „Lucrează de-ngheață și mănâncă de asudă”, „În zilele lucrătoare toate oasele mă doare”, „Lenea doarme și sărăcia o apără de muște”, „Trândavul se pricepe la trei lucruri: să mănânce, să doarmă și să se supere”, „Omul e dator să muncească, să nu-l găsească moartea șezând”, „Cel ce muncește învață”.

Din păcate, azi, mulți români nu au ce să muncească în țara lor și sunt nevoiți să ia calea străinătății, riscând umilință și privațiuni. Statul este prost guvernat, iar corupția secătuiește o țară binecuvântată. Este momentul ca românii să-și ia destinul în propriile mâini, printr-o hotărâre radicală.

Vizită regală cu TRENUL ADUCERII AMINTE de Ziua Națională a României

Cristina Bacicu Botez

„Trenul aducerii aminte” s-a numit călătoria Trenului Regal de la Turnu Severin la București, cu opriri la Filași, Craiova, Slatina, Titu, Băneasa, în semn de omagiu față de Carol I, care a străbătut acest drum acum 150 de ani...

În trăsură deschisă trasă de opt căluți, în galop nebunesc prin noapte, a traversat Jiul pe un bac șubred, iar „la revărsatul zorilor, ajuns la Craiova, fu primit în aclamațiile mulțimii”. Această descriere aparține biografului Paul Lindberg, un apropiat al Familiei Regale și al Regelui Carol I.

El continuă: „Uralele și bucuria nu mai cunoscuseră margini nici la Slatina, unde s-a ajuns la amiază; încă de cu noapte fuseseră ridicate diferite arcuri de triumf și peste tot fluturau steaguri, peste tot se agitau năframe și de pretutindeni se arunca în Principe cu flori”.

De la Slatina, Principele Carol îi adresează primul salut telegrafic tatălui său la Düsseldorf: „Cu emoție, dar și cu bucurie, trimit scumpilor mei părinți, dragilor mei frați și dragelor mele surori, primele calde salutări din noua mea patrie. Ei îi voi aparține cu tot sufletul, dar voi păstra mereu amintirile scumpe și sentimentele de cea mai mare recunoștință pentru locurile mele natale. Adineauri am fost primit cordial la Slatina, mâine sosire la București!”

Iată că, Altețele Lor Regale, Principesa Moștenitoare Margareta, Principele Radu și Principesa Maria, au coborât din Trenul Regal la Slatina, după 150 de ani, într-o senină, incredibil de frumoasă zi de 1 Decembrie 2015, în uralele mulțimii. Eleganță, decență, demnitate, normalitate.

Mi-am amintit atunci cuvintele M.S. Regele Mihai: „Am făcut un legământ, acum mai bine de șase decenii, că voi continua să muncesc pentru beneficiul vostru, al tuturor. Și este, pentru mine, o mare satisfacție să văd că membrii Familiei Mele își dedică tot timpul aceluiași efort. Forțele care duc mai departe binele unei țări se înstrăinează nu atunci când nu mai au idealuri comune, ci când nu mai au proiecte comune.

Încrederea în noi și în vitalitatea pe care românii pot să o insuflă Europei mă fac să vă chem să ne gândim împreună la viitor și să punem să lucreze toate calitățile pe care poporul nostru le posedă, în cel mai iscusit fel cu putință.

Așa să ne ajute Dumnezeu!”

Peronul înșesat de lume a fost neîncăpător pentru toți cei care doreau să-i vadă, să le strângă mâinile, să le ureze „La mulți ani!” Oficialitățile i-au întâmpinat, cum se obișnuiește, cu pâine și sare, cu splendide buchete de flori, dar numai jurnaliștii și fotografiile bine plasați s-au putut bucura efectiv de „vederea” lor.

În schimb, Imnul de Stat și Imnul Regal au răsunat eroic peste capetele noastre ale tuturor, peste steagurile cu însemne monarhice care fluturau în vânt, bucurându-i și pe cei care priveau scena îngrămădiți pe pasarelă, și pe cei care admirau trenul de pe peronul liniei a doua. Iar faptul că au venit atâția slătineni să întâmpine Trenul Regal este un semn că îndemnul Imnului Național „Deșteaptă-te române!” a dat roade, timp de 25 de ani. Poate a venit timpul să-l schimbăm cu „Trăiască Regele!”

Neamul boierilor Brâncoveni din Romanâți până la 1714

Ion D. Tîlvănoiu,
Asociația Culturală „Memoria Oltului”

Boierii Brâncoveni din Romanâți descind prin femeii din Basarabii Craiovești care au dat mai mulți domnitori ai Țării Românești precum Radu Șerban (1601-1611), Matei Basarab (1632-1654), Constantin Șerban zis Cârnu (1654-1659) ori Constantin Brâncoveanu (1688-1714). Ei își trag numele de la moșia lor Brâncoveni din județul Romanâți și în timp, prin moșteniri, căsătorii și bună gospodărire ajung să adune una dintre cele mai mari averi, dacă nu chiar cea mai mare avută vreodată de vreo familie boierească din Țara Românească.

Începutul neamului Brâncovenilor trebuie pornit de la Vâlsan din Caracal care este tatăl lui Radu postelnic din Brâncoveni și al lui Danciu, tatăl lui Matei Basarab, al lui Barbu și al Calei.

Postelnicul Radu are o fată numită Maria și aceasta s-a căsătorit cu David spătarul, care și-a zis și el „din Brâncoveni” și prin această neamul boierilor Brâncoveni se continuă până la 1832. David din Brâncoveni este atestat documentar la 1577 ca postelnic și moare la 1597.

Preda Brâncoveanu, este fiul lui David postelnicul din Brâncoveni și se pare că a mai avut un frate Matei și o soră Stanca. Este cel mai important dregător ridicat din neamul Brâncovenilor fiind amintit cu dregătoriile de postelnic (1622), spătar și mare spătar (1632) și mare vornic. Era nepotul lui Matei Basarab și este bunicul patern al lui Constantin Brâncoveanu. Fusese alături de Matei aga din Brâncoveni- viitorul domn Matei Basarab (1632-1654)- în pribegia sa din Ardeal. Prins de Leon Vodă este răscumpărat cu bani mulți de fiul său Papa, tatăl domnitorului Constantin Brâncoveanu.

El reface mănăstirea Gura Motrului, definitivează lucrările la m-rea Sadova și construiește de zid biserica mănăstirii Dintr-un Lemn din Vâlcea. A fost căsătorit cu Păuna. Călătorul sirian Paul din Alep care s-a bucurat de ospitalitatea acestui boier, spune că era „un iubitor înfocat al istoriei. El m-a întrebat despre țara noastră. I-am povestit despre ea și despre clădirile sale de piatră și despre castelele sale întărite și că nu știm ce e spaima, nici pârjolul, nici nimic de felul acesta. El mi-a răspuns: Ai grăit adevărul. Dar noi, cu toate acestea, mulțumim lui Dumnezeu cel Atotputernic că nu avem castele în țara noastră. În loc de castele și de cetăți, avem acești munți și aceste păduri împotriva cărora nici un dușman nu poate birui. Dacă ar fi altfel și dacă am fi avut castele pe pământul nostru, turcii de mult ne-ar fi gonit din ele” („Călători străini despre Țările Române”, vol. 6, p. 256). Același călător, exagerând în stilu-i caracteristic arată îmensele bogății în vite, stupi și moșii ale acestui boier în contrast cu modestia sa. El bea la masă doar apă, își servea personal invitații la masă și participa la toate slujbele religioase chiar de la miezul nopții. După Paul din Alep, acest boier era milostiv cu călugării și săracii, pasionat de construirea de biserici.

Preda Brâncoveanu ia moșia Sâmbăta de Sus din Ardeal (1653), ulterior aici Brâncoveanu ctitorind o frumoasă mănăstire. În 1658 însoțește pe Constantin Șerban în Ardeal de frica lui Radu Mihnea dar este primul dintre boierii fugari care se întoarce la chemarea domnului.

Preda Brâncoveanu este cel care îngroapă la mănăstirea Arnota osemintele profanate de seimeni la Târgoviște, ale lui Matei Basarab care îi era unchi.

A îndeplinit și diferite misiuni între care și pe aceea dată de domnitorul Constantin Cârnău de a-l aduce (împreună cu Radu stolnic Fărcășanu) din pribegie pe pretendentul Hrizea fugit în Ardeal. De asemenea, a fost împreună cu Danciu Pârâianu, mare postelnic și cu Ivașco Cupariul, mare armaș în misiune diplomatică la curtea lui Gheorghe Rakotzi în Ardeal.

Preda Brâncoveanu este tatăl lui Papa dar are și o fată, Ancuța, aceasta căsătorindu-se cu lordache Pârșcoveanu. Este ucis din porunca domnului Mihnea vodă la 1658 chiar în timpul în care Paul din Alep vizita Țările Române. El descrie în felul următor acest episod: „ De asemenea, domnul a mai trimis și la Târgoviște și a pus să fie sugrumat prietenul nostru, vornicul Preda – Dumnezeu să aibă milă de sufletele acestor două victime ucise de domn pentru că trimiseseră un raport, spunând că el [domnul] pusese la cale o trădare împotriva suzeranului său. Îndată, fără să întârzie o clipă, el [domnul] a pus stăpânire pe toți banii și pe toate moșiile lor, și de acolo a dat pașei ceea ce îi făgăduise. În timpul acestei nopți a domnit o mare spaimă în oștire, și eu, mai ales, eram grozav de înspăimântat” (Călători străini despre Țările Române”, vol. 6, p.275). A fost înmormântat la Mitropolia din Târgoviște și apoi strămutat la mănăstirea Brâncoveni din Romanai unde mai târziu, nepotul său, domnitorul Constantin Brâncoveanu a pus să se sape o frumoasă inscripție în piatră. Portretul său s-a păstrat la mănăstirile Sadova și Gura Motrului unde pisania bisericii spune că „Această sfântă și dumnezeiască mănăstire de la Motru [...] din temelie este zidită de jupân Preda Brâncoveanu mare vornic la anul de la zidirea lunei 7161 (1653)...”

Portretul său se vede zugrăvit la mănăstirile Brâncoveni, Hurezi, Arnota, Mamul, Dintr-un Lemn, Sinaia și la biserica din Doicești.

Tatăl domnitorului era Papa Brâncoveanu postelnic. Mama sa era Păuna, fiica lui Papa Greceanu care își botează nepotul cu numele său. Papa a fost căsătorit cu Stanca, fiica lui Constantin Cantacuzino și a Ilincăi. El a avut trei urmași: Matei (mort înainte de 1659), Barbu (mort în 1674, fost capucheaie la Constantinopol) și Constantin, viitorul domn. Papa moare de tânăr în 1655, fiind măcelărit de seimenii răsculați după moartea lui Matei Basarab. Cronica țării ne spune că ieșind din casele sale din dealul Mitropoliei pe când „în zilele lui Constantin Șerban, pe vremea ce s-au ridicat dorobanții călărași hoțeste asupra domnului lor și a neamului boieresc, atunci au ucis pe Papa postelnicul, leat 7163 [1655]”. O cruce de piatră la poalele dealului Mitropoliei amintește despre acest tragic sveniment: „Această cruce iaste rădicată în slava domnului HS de Costandin Brâncoveanu B[asarab] feciorul luminatului domnă io Costandin Basarab voevod în locul altei cruci ce era de lemn care era rădicată de Preda biv vel vornic Brâncoveanu în pomenire pentru fiu-său Papa post[elnic], părintele mai sus pomenitului domn [...]”.

Deci, la locul unde Papa fusese ucis de seimenii răsculați, tatăl său, vornicul Preda Brâncoveanu ridicase inițial o cruce de lemn, preschimbată cu una de piatră de către fiul lui Constantin Brâncoveanu.

Mama domnitorului a fost Stanca Brâncoveanu care era de viță împărătească fiind fiica postelnicului Constantin Cantacuzino. Ea este cea care reface de lemn mănăstirea Mamu, după cum precizează cronicarul Radu Greceanu, mănăstire care „veche fiind, de demult, se stricase, iar dumneaei jupâneasa Stanca, maica mării sale o au făcut de iznoavă, însă iar de lemn”. Faptul că nu este pomenit drept ctitor și soțul Stancăi, trebuie să însemne că mănăstirea a fost construită după moartea lui Papa. Papa și Stanca au avut trei băieți, în cele din urmă rămânând doar cu Constantin, viitorul domn.

Stanca Brâncoveanu moare la 11 februarie 1699 fiind înmormântată la mănăstirea Brâncoveni. Relatând acest eveniment, cronicarul Radu Greceanu menționează că: „Tot într-acestu an, la februarie 10 dni s-au pristăvit și mama mării sale lui Constantin voievod, doamna Stanca Cantacuzino, de vârstă de 62 de ani pe care și bătrânețele ajungându-o, iar mai mult grele boale, cum zic, s-au pristăvit, care lăsând cu a dumneaei gură ca să o astruce lângă boariul

dumneaei, jupan Papa Brâncoveanu la mănăstirea Brâncovenii, că acolo era îngropat”.

Portretele lui Papa și al Stancăi se găsesc și la mănăstirea Mamu.

Având acum ambii părinți înmormântați la Brâncoveni, domnitorul începe la 1699 zidirea din temelie a bisericii din Brâncoveni. La punerea celei dintâi cărămizi, domnitorul trimite pe fiii săi Constantin și Ștefan, la eveniment participând și mitropolitul țării, Teodosie iar de lucrări s-a ocupat Radu Golescu, vel comis.

Constantin Brâncoveanu născut la 1654, este amintit documentar ca mare logofăt la 1 iulie 1751 într-un document în care figurează ca martor pe Așezământul lui Matei Morunglav pentru schitul Șerbănești din județul Vâlcea. Pe crucea ridicată de Șerban Cantacuzino la Călugăreni spre pomenirea luptei lui Mihai Viteazul cu Sinan Pașa și a podului de aici, cruce datând din anii 1683-1684, este amintit și Constantin Brâncoveanu, vel spătar.

Între moșiile sale de dinainte de a obține domnia, Șerban Cantacuzino îi întărește Porumbrenii, Obileștii și Mogoșoaia din județul Ilfov, Hurezii din Vâlcea, Momicenii, Floru și Coteana în județul Olt

La moartea lui Șerban vodă Cantacuzino, domnitorul în vremea căruia s-a tipărit Biblia în limba română, boierii îl aleg domn pe Constantin Brâncoveanu.

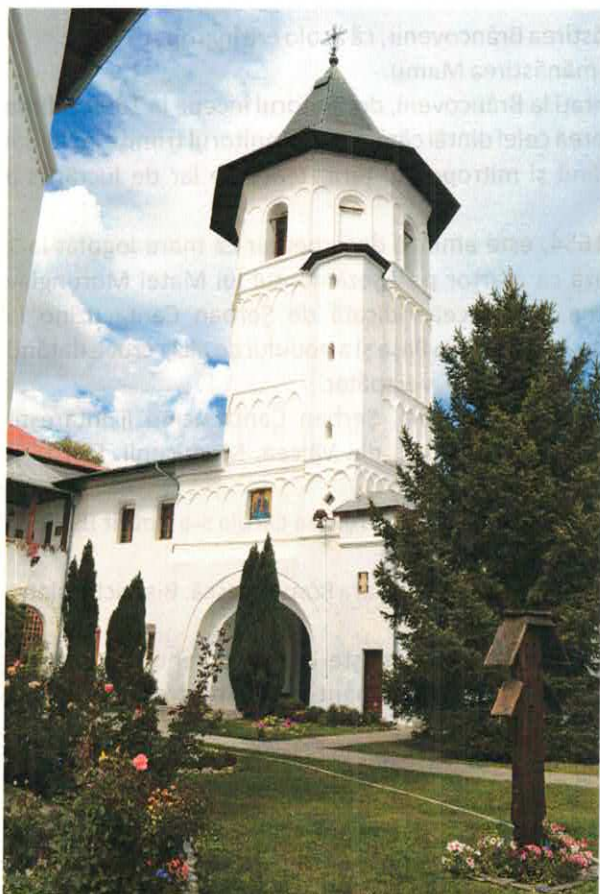
Începe o epocă de renaștere culturală fără precedent în Țara Românească. Biserici, palate, mănăstiri toate se bucură de grija și mila domnului.

Pentru a împodobi ctitoriile sale, voievodul aduce meșteri pietrari renumiți precum Vukașin Caragea ori italianul Pesena Levin a cărui cruce de mormânt încă se păstrează în curtea bisericii din Brâncoveni cu o inscripție în mai multe limbi.

Aici la Brâncoveni, domnitorul avea o frumoasă curte despre care colonelul I.G.Weiss își amintește la 1737: „...castelul Brâncoveanu, așezat la două ceasuri de Olt, pe care domnul român Brâncoveanu (care a fost executat la Constantinopol) l-a clădit pentru el ca un palat de agrement și l-a numit după numele său, dar în timpul ultimului război cu turcii a fost foarte rău ruinat de către tătari și întreaga lemnărie a acoperișului a fost arsă, astfel că e mare păcat de el întrucât în timp de război acest castel ar putea fi prevăzut cu o întăritură cu palisade și ar putea fi folosit pentru așezarea acolo a câtorva trupe. Acolo se mai află o mănăstire românească în vale împreună cu un sat și situația de acolo este foarte plăcută” („Călători străini despre Țările Române”, vol. 9, p.189).

La 23 martie 1714, chiar în ziua în care Constantin Brâncoveanu împlinea 60 de ani, Mustafa Aga, capugiul este primit la palat în spătăria mare cu fastul cuvenit. Acesta aruncă pe umerii domnului năframa neagră de mătase, semnul mazilirii și îl îmbrânci pe domnitorul care, uluit, voise a se așeza pe tronul care nu-i mai aparținea. Apoi capugiul sigilă vistieria și camera domnului și invită la curte pe mitropolitul țării și pe boierii din Divan cărora le citi firmanul de mazilire cerându-le ca prin semnătură și aplicarea sigiliilor să răspundă cu viața de averea lui Brâncoveanu.

Soția domnitorului Constantin Brâncoveanu a fost Maria lui Neagoe sin Antonie vodă din Popești. Râvna doamnei în a construi biserici este remarcată de cronicarul Radu Greceanu, acesta pomenind printre ctitoriile sale biserica Dintr-o Zi din București pe care a reconstruit-o din piatră în locul alteia vechi de lemn. În județul Vâlcea, doamna cu cheltuiala sa a zidit mănăstirea Surpatele „o mănăstioară foarte frumoasă, făcându-i curte de zid împrejur și chilioare și de toate precum să și vede împodobindu-o și cu odăjdii și alte odoară bisericesti, scumpe și foarte frumoase, și cu bune zestre, moșii, vie și altele, o au întărit, unde să odihnescu cu bună viață călugărițe”. Tot doamna Maria a făcut și la Mănăstirea Hurezi bolnița „la leat 7221”[1713] iar în Târgoviște mănăstirea de călugărițe de la Viforâta „unde doară numai sfânta bisericuce era și foarte proastă, întunecoasă, nezugrăvită, fără clopotniță și fără curte, cu două- trei chilioare, numai ce ședea bietile călugărițe și alt nimic, biserică veche foarte, care s-au mai dires o dată de un Radul Vodă,

măria-sa văzând și cuprinzându-se dă dumnezeiescul năstăv, cu multă pohtă se-au îndemnat și sârguind cu toată inima, se-au apucat întâi de sfânta biserică de i-au mai lărgit ferestrele, o au zugrăvit frumos, o au pardosit cu lespezi și o au grijit precum să cade, făcând și toată orânduiala odăjdiilor foarte frumoase și cuviincioase; împodobitu-o-au și pă dâan afară cu chilii frumoase de piatră și tot cu zid o au încongiurat, făcând și clopotnița, lucru foarte gingaș și cuvios precum în ochii tuturor se vede”.

După decapitarea sa, trupul domnitorului a fost pescuit din mare de marinari greci care l-au înmormântat într-o bisericuță din insula Halki la sud de Constantinopol. Doamna Maria a adus pe ascuns oasele lui Brâncoveanu în țară așezându-le în mormântul de la biserica Sf. Gheorghe Nou din București sub o lespede cu însemne voievodale dar fără nici o inscripție, astfel că în afară de familia Brâncoveanu, nimeni nu a cunoscut locul de veci al domnitorului.

În 1914, Virgil Drăghiceanu descifrând inscripția de pe candelă ce lumina mormântul anonim a aflat că „Această candelă ce s-au dat la Sfeti Gheorghe cel Nou luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Constantin Brâncoveanu Basarab Voievod, și este făcută de Doamna Mării Sale Maria, care și Măria Sa nădăjduiește în Domnul iarăși să i se odihnească oasele. Iulie în 12 zile, leat 7228 [1720]”. În acea epocă, Oltenia

aflându-se sub stăpânirea austriacă, doamna Maria nu a putut duce osemintele în mormântul pregătit la Mănăstirea Horezu din Vâlcea, acesta rămânând gol.

După moartea domnitorului vedem cum îndurerata doamnă scrie judeului Brașovului la 1717 dar și altora, spre a recupera datorii bănești .

Neamul boierilor Brâncoveni din Romanaiși se înscrie la loc de cinste între neamurile boierești oltene care au jucat un rol de seamă în istoria medievală a Țării Românești, alături de boierii Buzești, căpitani ai lui Mihai Viteazul, Brătășenii, Jienii și Cezienii, Delenii, Fălcoienii, Slătinenii, Pârșcovenii ori boierii Rudeni.

Bibliografie:

1. „Călători străini despre Țările Române”, vol. 9, p. 189.
2. V. Bilciurescu- „Mănăstirile din România”, p. 164.
3. Cronicari Munteni, vol. 3, Ed. Minerva, 1984, p.97.
4. Ștefan D. Greceanu- „Genealogiile documentare ale familiilor boierești”, 1913.
5. Octav –George Lecca- „Familiile boierești Române”, București, 1899, p.90.
6. Documenta Romaniae Historica, B (Țara Românească), vol 30.
7. Constantin Giurescu, N. Dobrescu- „Documente și regeste privitoare la Constantin Brâncoveanu”, București, 1907.
8. Nicolae Iorga- „Scrisori de Boieri”, 1912.
9. Nicolae Iorga - „Istoria românilor în chipuri și icoane”, 1905.

Despre istoria românilor, de la alții... (II)

Prof. univ. dr. Mihai Vărzaru

Jean-Claude Faveyrial (1817-1893), ambasador religios al Congregației lazariste franceze în Imperiul Otoman, a petrecut în Balcani peste o jumătate de secol. Faveyrial a scrutat istoria popoarelor din sudul Peninsulei Balcanice și le-a ajutat să-și pregătească viitorul. Împreună cu Apostol Mărgărit (1832-1902), inspector general al școlilor românești din Imperiul Otoman, a fondat școli și în Albania, la Berat, Korçea și Prizren. Apostol Mărgărit, valah el însuși, devenit între timp academician roman, era coordonatorul mișcării de întrerupere a legăturilor cu fanarioții în Balcani. Din 1867 până la moartea sa, Faveyrial a fost profesor de limba franceză și de filozofie într-un liceu românesc din Monastir. A scris mai multe cărți despre istoria veche a popoarelor balcanice. Articolul de mai jos reprezintă o adaptare după lucrarea sa, *L'histoire de l'Albanie*, al cărei manuscris a fost regăsit în anul 2000, la Istanbul. În această lucrare apar suficiente noutăți și puncte de vedere argumentate despre români.

Stabilirea slavilor în Peninsula Balcanică...

și cum se explică toponimia slavă de pe teritoriile altor popoare...

Cucerirea de către romani a Peninsulei Ilirice a fost un act dureros, dar în principiu ea nu poate fi considerată un rău. În Albania existau doi regi, în Macedonia un altul, în Tracia existau mai mulți, în Dacia unul. Și mai mulți existau la Belgrad și în Dalmația. Sub sabia romană, aceste regate au dispărut și locuitorii lor sunt împreună. Se pretinde că ele aparțineau toate unor diverse straturi ale aceleiași rase. Foarte probabil, și astfel din punct de vedere politic cucerirea nu a făcut decât bine.

Albanez de origine, împăratul Dioclețian înțelese că, atacat de peste tot, Imperiul Roman nu putea rezista la atâția inamici și, fără a diviza autoritatea centrală, el a divizat comandamentele. Împăratul Constantin a gândit, apoi, că binele general cerea mai mult și că trebuia să divizeze chiar țara, de maniera ca fiecare populație să poată face față singură primejdiilor. Ilir din naștere, el a făcut un singur stat din Iliria romanizată, adică din Tracia, Moezia, Albania și Macedonia în centru, Dacia la nord și Grecia la sud. Peninsula Iliria era pentru el același lucru cu Peninsula Balcanică.

Dar o astfel de împărțire nu convine facțiunii greco-ariene de la Bizanț, care îl avea în frunte pe Eusebiu din Nicomedia. Dalinațiu, prințul Iliriei, fu spânzurat de către această facțiune. Iar arianul Constanțiu își atribui Tracia și Moesia inferioară. Constantin și Constant, frații săi, cerură restul. O nouă împărțire are loc la moartea lui Teodosiu, între cei doi fii ai săi, Arcadius și Honorius. Arcadius nu trebuia să aibă decât o parte a Peninsulei Ilirice, dar el și-a însușit-o pe toată. Acest lucru însemna o nouă nenorocire pentru țară, nenorocire pe care politica bizantină a dus-o la limita suportabilității. Și asta pentru că în loc să păstreze în țară armata recrutată din rândul populației autohtone, ea o trimise când la Eufrat, când în cu totul alte locuri.

Ce se întâmplă atunci? Găsind frontiera liberă, goții, hunii și avarii profită și pustiesc țara, nimicind o parte a populației și trimițând-o pe alta dincolo de Dunăre. Cum țara era aproape nelocuită, slavii vin aici în masă. Numai Albania, cu munții ei uscați și cu trecătorile strâmte, a reușit să-și păstreze locuitorii, unii valahi, alții albanezi. Alții, dar mai puțini la număr, rămân prin stâncile Rodopilor și ai Balcanilor și aceștia sunt pomacii. Restul țării va fi acoperit de către triburile slave, pe care tribul războinic al bulgarilor se oferă bucuros să-l protejeze contra grecilor.

Sub Maurice și Focas, avarii au considerat că este mai bine să trimită slavi pentru a devasta Iliria în contul lor. Și, în final, au trimis un număr atât de mare, încât nu a mai fost posibil nici să-i recheme, nici să împartă cu ei prada de la romani. Astfel că întreaga Ilirie, ceva din Albania, apoi Macedonia, Dardania, Moesia și Tracia au fost literalmente inundate și acoperite de o populație nouă. Populațiile romane din această peninsulă erau vâdate de către slavi.

Impresionați de ceea ce papa Ioan al IV-lea întreprindea pentru a răscumpăra captivii iliro-romani căzuți în mâinile lor, slavii, sârbii și croații au solicitat ei singuri să devină creștini și au jurat că vor trăi în pace cu toate populațiile creștine din peninsulă (640). De remarcat faptul că imigranții creștini nu formau nici state și nici o confederație, fiind o masă inertă și utilă ca populație agricolă, dar inofensivă pentru autoritatea imperială.

Cu bulgarii lucrurile s-au petrecut altfel. Uniți cu catolicii ilirieni ei au asediat Bizanțul sub împăratul Anastase în 514 și 518, apoi cu avarii în anul 625. Leșiți de sub tutela avarilor, bulgarii, cu regele lor Couvrat, caută să se împace cu Bizanțul. După moartea lui Couvrat, unul dintre cei cinci fii ai săi, Asparouch, se stabilește în Moesia (678), și astfel bizantinii se trezesc cu doi dușmani puternici în jurul lor: bulgarii în Europa și avarii în Asia și Africa.

Două evenimente speciale făcură din bulgari cei mai reductabili inamici pe care Bizanțul i-a întâlnit în ceea ce romanii denumeau Iliria și care în prezent este cunoscută sub numele de Peninsula Balcanică. Da la Adriatică la Marea Neagră poporul respingea cele două erezii favorabile Bizanțului și pe care le mărturiseau împărații și patriarhii: monoteismul și iconolatria.

Ori, sosind de pe Volga, ce făcură bulgarii? Nimic altceva decât că luară sub protecția lor pe cei care erau persecutați de greci. La drept vorbind, ei nu erau creștini, dar fiind abili în politică se declară protectori ai întregii populații ilirico-romane sau romanizate, adică ai albanezilor, ai valahilor, ai tracilor și ai moesienilor.

Ceea ce atunci făceau numele bulgaro-slave, fac astăzi (anii 1880) pașapoartele (numele și prenumele) grecești. Pentru a se bucura de protecția pe care bulgarii o dăruiau la fel ca și grecii pașapoartele, era suficient să ai, să iei sau să traduci în bulgară numele pe care albanezii, valahii și tracii le dădeau locurilor, satelor, munților și apelor, fiecare în limba sa. De aici vin numele bulgaro-slave pe care le regăsim în această peninsulă și în alte locuri, unde nu au existat niciodată populații bulgaro-slave.

Al doilea lucru care trebuie menționat este stabilirea în Iliria a unor populații străine iliro-romanilor. Apelând la principiul toleranței, creștinii recurgeau la protecția bulgarilor. Pentru a se sustrage de la abuzurile bizantine și grecești și triburile slave invocă aceeași protecție. Prin urmare, protecția bulgară a fost cauza unui război continuu între regii bulgari și împărații bizantini.

Dar bulgarii nu erau instruiți și fără valahii rămași în munți din timpul invaziilor ar fi devenit ușor victime ale vicleniei bizantine. După ce au servit bulgarilor drept consilieri și secretari, valahii moesieni îi inițiază pe aceștia, puțin câte puțin, în principiile religiei creștine și îi îndreaptă către drumurile Romei. Deveniți catolici, poziția lor în Iliria nu este numai consolidată, dar influența lor se schimbă total atunci când Imperiul Bizantin, asaltat la est și la sud de către arabi, se află la un moment dat la discreția lor.

Vine însă momentul în care Boris coboară de pe tronul bulgăresc și când Vasile urcă pe cel al Bizanțului, iar în curând rolurile se schimbă. Mai întâi un rege bulgar dorește ca poporul său să rămână la pagânism. Un altul se îndreaptă către Bizanț și primește foarte mulți bani de la împăratul Vasile. Mulțumită banilor deja răspândiți în Bulgaria și a sumelor pe care Bizanțul le va pune în buzunarele ambasadurilor bulgari trimiși la cel de-al optulea conciliu ecumenic, episcopii și preoții trimiși de Roma sunt izgoniți și se permite grecilor să inunde țara cu episcopi, preoți și călugări, unii mai necinstiți decât alții și mai mult preocupați de spionaj, decât de treburile religioase. În zadar reclamă papa totul la curtea bulgară și la cea a Bizanțului. Bulgarilor le zicea "să nu se

încredă în greci”, iar grecilor că ”nu au făcut decât greșeli și au fabricat foarte multe erezii”.

Reclamațiile nu fură ascultate nici chiar de bulgari, iar virusul bizantin continuă să le ruineze țara. Totuși, o reacție avu loc atunci când Simeon ceru socoteală Bizanțului, în legătură cu injustițiile făcute negocianților bulgari. Dar curând împăratul grec cheamă ungurii păgâni în ajutorul său. Atacați de către greci la sud, de către unguri la nord, regatul bulgar nu fu salvat decât de pecenegi, în 904. La moartea lui Simeon (941), Bulgaria nu avea nici măcar o preoțime națională, dar era, totuși, independentă față de greci. Dar Petru caută prietenia acestora și se și căsătorii cu o grecoaică. Se deschise astfel o epocă de mari nenorociri, care vor zbrobi regatele de la Preslava (971) și Prespa (1017).

Neavând nici regi și nici conducători civili, popoarele ilirice protejate până acum de regii bulgari pierdură curând proprii lor conducători religioși (1043), deoarece nu se putea da calitatea de primat unui spion uns de către coroana bizantină și pe care aceasta îl va sprijini la Ohrid până la sosirea otomanilor. Privăți astfel de conducători civili și de șefi religioși, deposezați de școlile și de liturghiile lor, ținte ale intrigilor continue ale fanarioților de la curtea greacă sau de la curtea otomană, valahii, albanezii și bulgarii vor sfârși prin a-și pierde patriotismul și viața spirituală.

Romanii, grecii și ... valahii...

Numele de valahi, căruia autorul crede că i-ar putea explica mai bine originea decât a fost făcut până în prezent, nu reprezintă numele pe care vlahii ilirieni și i-au dat ei înșiși, sau care li se dă în Imperiul de sud. Deveniți greci și necunoscând un cuvânt în limba latină, greco-bizantinii și-au păstrat în mod fraudulos numele de romani timp de multe secole. Le Beau, în istoria sa despre Imperiul de sud, remarcă faptul că ”grecii, în ciuda faptului că se înjoseau, nu au încetat să-și spună romani până la distrugerea totală a imperiului lor. Și astăzi vechi provincii ale Macedoniei și ale Traciei se numesc Rumelia”. Prin urmare, dacă Bizanțul păstrează pentru sine un nume care nu îi aparține, atunci cum trebuie și cum poate el să-i denumească pe romanii adevărați?

Ori, pentru prima dată când numele de ”valah” apare sub pana unui autor bizantin, nu este vorba de unul serios, ci de Comnen, catalogat drept frivol, care îl folosește în 1082 și în 1091. Dat de către un cronicar de aceeași teapă, numele de ”valah” exprima și ceva din disprețul bizantinilor față de romanii adevărați care mai rămăseseră în peninsula.

Din aceeași perioadă se semnalează prezența valahilor în Thesalia și în Tracia, ceea ce înseamnă că populația lor era numeroasă. Se observă, deci, că dacă de o parte, atrași de momeala unor plăți mari, valahii și albanezii s-au înrolat în forțele Imperiului de sud, pe de altă parte ei au fost denumiți trupe romane sau macedoniene, și nu trupe grecești. Greco-bizantinii nu au putut să păstreze un anumit prestigiu și o anumită autoritate în peninsula, decât denumindu-se ei înșiși romani. Vorbind de emisarii pe care cei doi valahi, Petru și Asan, îi trimiteau peste tot pentru a ridica țara, grecul Nicetas spune că ei ”strigau că trebuie omorâți toți romanii (greco-bizantinii), fără a păstra sau vinde vreunul și fără a avea milă față de ei”.

Se observă de la Nicetas că valahii, adevărații romani, manifestau mai multă antipatie față de greco-bizantini decât bulgarii înșiși. Un pasaj din Pachymer (1282) ne arată că bizantinii se temeau de valahi și le făceau rău atunci când aveau prilejul. Valahii, spune acest cronicar, erau răspândiți până în suburbiile Constantinopolului și mai departe. Deveniți foarte numeroși, ei se mulțumeau să trăiască și în locuri greu accesibile din munți, unde creșteau oi, iar pentru că iubeau armele erau suspecți că pot să se unească cu moldo-valahii. De aceea împăratul Andronic cel Bătrân îi transferă în Orient, de cealaltă parte a mării, și îi încarcă cu impozite, ceea ce le-a făcut mult rău și i-a ruinat.

În 1091, cu șase ani înainte de prima cruciadă, Bizanțul coloniză districtul Meglen cu acei valahi care supraviețuiseră masacrului de la Lebnun. Coloniștii considerați pecenegi erau de fapt români care locuiau pe cele două maluri ale Dunării, veniți să caute o nouă așezare, pentru a scăpa, la

rândul lor, de presiunea altor popoare migratoare. Un preot din castelul Beliatova din Balcani s-a oferit să-i conducă în Tracia. În acel moment grecii se luptau cu turcii la Niceea. Valaho-pecenegii fură mai întâi învinși, dar mai apoi obținură o mare victorie, chiar asupra împăratului Alexie I Comnenul. Atunci când începu împărțeala prăzii, veni ră și cumanii, care pretinseră și ei o parte din bogăție. Cum valaho-pecenegii nu sunt de acord, cumanii trec subit de partea împăratului, care între timp adunase noi trupe, nu mai au apă și depun armele la Lebun. Fiecare soldat grec avea la dispoziție treizeci de prizonieri, pe care neputând să-i păzească, i-a ucis în timpul nopții. Doar cei puțin rămași a doua zi au fost trimiși, la ordinul împăratului, în ținutul Meglen din Tracia, eveniment de la care a rămas până astăzi ceea ce reprezintă dialectul și populația megleno-română.

Regimul administrației bizantine, atât de mult deplâns de către toate populațiile vechiului imperiu, a fost criticat și de către un grec, unul singur, Teofilact, care a consemnat fapte petrecute în timpul împăratului Alexis I Comnenul (1081-1118). Răspunzând unui mare demnitar, lui Adrian, fratele împăratului, el scrie: "Cei care administrează afacerile publice sunt mai curând devastatori de provincii, decât colectori de impozite. Pentru ei legile divine și decretele imperiale nu au nici o valoare, nici o forță. Astfel, felul în care sunt administrate provinciile creștinilor arată că nu există suflet și că ei nu au nicio legătură cu Isus Christos. Și nu numai poporul este strivit de hoțiile agenților fiscali, dar și preoțimea este tratată cu același dispreț".

Asan, Petru, Ioniță și Imperiul bulgaro-valah. Legătura cu Roma...

Politica bizantină în Iliria a fost serios afectată atunci când doi valahi, Asan și Petru, conștienți de puterea poporului lor și sătui de lăcomia grecilor care conduceau Bizanțul, cheamă la arme întreaga țară. Asan, deputat la Bizanț, este umilit de către demnitarul grec, după care revine în Moesia natală și pornește, împreună cu fratele său Petru, să cucerească Tracia. Ei sunt sprijiniți de către valahii carpatieni și de pecenegi și înfrâng toate trupele care sunt trimise împotriva lor. Împărații bizantini nu mai știu ce să facă, Isac, Alexis al II-lea, Alexis al III-lea urmează la tron la scurt timp unul altuia. Ultimul este înfrânt într-o bătălie sângeroasă lângă Amphipoli, dar în scurt timp, la instigarea grecilor, Asan este asasinat. Locul său este luat de Ioniță Caloian.

Prima acțiune a acestuia este aceea de a trimite o ambasadă la papa Celestin al III-lea, care să-l recunoască și să-i desemneze un episcop. Grecii s-au oprit cu îndârjire: un singur deputat a ajuns la Roma din prima ambasadă, din a doua niciunul. Atunci când a treia oară un arhiepiscop bulgaro-valah vine la Durazzo (Durres, Albania) pentru a se închina Romei, grecii l-ar fi aruncat în Adriatică dacă nu interveea clericul latin din acest oraș. După un timp, cardinalul Leon de Saint Croix fu trimis la Ioniță Caloian pentru a-l încorona împărat din partea Romei și a-l numi pe Vasile din Eski-Zara (Stara Zagora) primat al Imperiului bulgaro-valah.

Cucerirea romană suprimase obstacolele politice care se opuneau unirii popoarelor stabilite din vremuri străvechi cu cele care veniseră de curând în Peninsula Ilirică. În timpul împăratului Constantin, fuziunea, pentru a nu spune romanizarea, era completă în ceea ce privește religia, politica și viața socială: o singură limbă oficială, latina, o religie, cea catolică, un guvern, guvernul imperial.

Dar în curând Bizanțul vru să elenizeze ceea ce Roma a romanizat. De la Bizanț apar erezii după erezii, iar din nord invazii după invazii. Barbarii care imigrează formează fie regate, fie voievodate, fie principate, în timp ce alții rămân romani prin graiul lor, prin organizarea lor, prin protecția pe care le-o oferă munții lor. Iar aceștia sunt marii valahi, care vorbesc latina populară.

În ce epocă fondează ei un principat autonom? Este tocmai ceea ce se ignoră. În mod sigur ei formau deja unul atunci când Benjamin de Tudelle vizita Thessalia în 1160. La puțin timp după aceea, grecul Nicetas spune că principatul lor este Toparhia. Același Benjamin de Tudelle scrie că

"...această națiune depășește caprele de munte în agilitate. De la înălțimea munților lor, valahii coboară în Grecia. Ei zdrobesc și jefuiesc țara. Nimeni nu le poate declara război și niciun rege nu îi poate supune. Dacă întâlnesc un evreu, îl dezbracă și îi dau drumul. Dar un grec este întotdeauna ucis. Principatul lor începe (sau ține până) la Zeitoun (Lamia de astăzi, în Grecia centrală)".

Moldova, Țara Românească (Moldo-Valahia) și legăturile religioase cu primația justițiană de la Ohrid...

Mai mulți cronicari ai celui de-al 28-lea canon din Calcedonia, Zonaraz, Balzauron și Aristene, care scriu sub Manuel Comnenul (1143-1180), nu amintesc de Moldo-Valahia, ceea ce înseamnă că această țară ținea de patriarhia de Ohrid, care era supusă Romei. Mai târziu, în 1204, patriarhia din Ohrid a fost dezmembrată de către papa Inocențiu al II-lea în favoarea celei de la Târnovo, la cererea lui Ioniță, împăratul bulgaro-valahilor, la fel cum și cea de la Salonic fusese înființată de către papa Virgiliu, la cererea lui Justinian. Decretul papei Inocențiu al III-lea prevedea că patriarhia din Târnovo avea sub jurisdicția sa Moldo-Valahia și întreaga Bulgarie. După o anumită perioadă regatul bulgar își pierde independența după luptele cu turcii (1396), iar Moldo-Valahia se separă și continuă aceste lupte aprige de una singură.

În lipsa unor documente istorice, nu se știe dacă jurisdicția arhiepiscopiei de Târnovo asupra Moldo-Valahiei s-a menținut sau aceasta din urmă a renunțat la ea, ca urmare a antipatiei politice dintre regii și prinții celor două părți, sau a distrugerii regatului bulgar. Cert este că în anul 1464 Ștefan cel Mare se adresa lui Doroteu, arhiepiscopul de Ohrid, pentru a numi succesorul lui Visarion, cel mai înalt prelat din Moldova, care între timp murise.

Un alt fapt de necontestat este acela că după conciliul de la Florența (1440), Marcu din Efes își trimise propriul diacon, pe Teoctist, care avea origini bulgare, în Moldo-Valahia. Teoctist a mințit domnitorii moldo-valahi în privința rezultatelor conciliului, iar la urzile sale Grigore Zambliac, care ținea locul lui Visarion, luă locul lui Ioan Mitrofan, care trebuia să devină arhiepiscopul Moldovei. Grigore Zambliac traduse liturgia în slavă și arse toate cărțile și textele latine pe care le găsi în Moldo-Valahia.

Datorită cui apar confuziile și complicațiile în privința unor concepte și fapte istorice? Datorită tentativelor de uzurpare ale patriarhatului grecesc asupra drepturilor seculare ale metropolei de la Ohrid în Moldo-Valahia. Grație legăturilor pe care patriarhul grec le legă cu regii și cu arhiepiscopii din Târnovo, se cree asupra acestora un fel de jurisdicție, care fu încet-încet extinsă și asupra Moldo-Valahiei. Oricum ar fi fost, în Moldova și în Valahia anului 1453 nu existau decât administrații religioase ale vicarilor și ale exarhilor bizantini. Dar punctul de vedere al fanarioților nu se întâlnea neapărat cu cel al valahilor și al moldovenilor. În ochii celor din urmă, arhiepiscopii bizantini de Nicomedia și din Amasia nu erau decât simpli "capucehaia" (trimiși, ambasadori) însărcinați să transmită patriarhului cererile sau informațiile din principate. În rest, există probe autentice în privința iluziilor pe care și le făceau bizantinii sau fanarioții asupra sentimentelor moldovenilor și a valahilor.

În scrisoarea sa către episcopul de Ohrid, voievodul Ștefan (1464) spune că mitropolitul Visarion a murit și că din cauza drumului lung și a altor motive nu poate trimite altul pentru a fi uns. Doroteu îi răspunde imediat: "Trimit la Onorabilitatea Voastră prea umila noastră scrisoare, cu scopul de a vă alege Dvs. un alt mitropolit, după regulile canonice și statutul sfinților părinți și pentru a invita pe mitropolitul de Ungro-Valahia, domnul Macarios, pentru a ne ține locul". Până la urmă, cu uneltiri și cu neadevăruri pe acest scaun a ajuns, cum am arătat mai sus, Grigore Zambliac.

O altă probă fără replică a lipsei de stimă pentru greci este și aceea că, în loc de a adopta liturgia greacă, atunci când o abandonează pe cea latină, moldo-valahii o preferă pe cea bulgaro-slavă, pe care mai târziu o traduc în română.

Caii de la biclă sau re-capitularea

Marian Drăghici

in memoriam Ion („Nino”) Stratan

Nino, Nino cum-necum
am scris:
cailor mei de la biclă
o mână albă de departe le face semnul adormirii.

Nino, Nino cum-necum
am scris poezie sub teroare
și nimeni nu-mi poate lua asta
și caii de la biclă:
în curând ne vom recunoaște de departe, ca munții.

Nino, Nino cum-necum,
bătrânelule,
nu minciuna instituționalizată a triumfat,
ci duhul adevărului care pretutindeni este *adiere*
de glas subțire și, în cele din urmă,
uneori după ani și ani,
poate că în timpul vieții noastre,
poate că în timpul morții noastre,
toate le plinește, până când – aferim! –
iar e întuneric ca în demon, zise plictisită rău negresa.

Nino, Nino în curând
ne vom recunoaște de departe, ca munții,
care pe negresa lui cu armonică roșie,
care sub negresa lui cu armonică roșie.
Mai ales de când te-ai aruncat în cuțit,
între *care* și *care* nu e altă scăpare
decât la negresă între picioare.

Nino, Nino mai ales
de când te-ai aruncat cu inima ta de poet
în cuțitul proptit în tocul ușii,
tremură inima-n mine ca macul dintre coline
pentru ce va fi cu noi dincolo
din snobeala atâtor versuri frumoase, nu zic nu
dar spiritualmente cretine, auzi și tu:

iar e întuneric ca în demon, zise plictisită rău negresa.

*

*În curând ne vom recunoaște de departe, ca munții,
care pe negresa lui cu armonică roșie,
care sub negresa lui cu armonică roșie.
Între care și care nu e altă scăpare
decât la negresă între picioare.
etc.*

„Moartea nu există, omul nu poate muri”
spun cail de la biclă, flori ale interiorității
răsădite în mii de ani,
„moartea nu există, omul nu poate muri”,
adică tu ești viu pe undeva, dragă Nino, trăiești ?
Unde și cum, bătrânelule ?

Nino, Nino
la judecata de apoi a cuvintelor poezilor
care sigur va fi, la tine în cartier
pe pajiștea de lângă cer,
dar sigur va fi,
ca să mă pot ruga dintr-o singură lacrimă masculină
oricât de mare tot puțină,
tăierea golurilor, umplerea cu lumină
unde începe, unde se termină?

Ca să mă pot ruga din simple lacrimi pentru tine
(lasă-mă pe mine),
ca să mă pot ruga din simple lacrimi pentru tine
(lasă-mă domn'e pe mine!),
mă dezic ca de niște gunoaie
de toată snobeala scrisului meu, de balastul
atâtor versuri și poeme frumoase, nu zic nu,
dar spirituamente absolut cretine, auzi și tu:

*iar e întunerica ca în demon, zise plictisită rău negresa.
(jale! gu-noi!)*

*șarpele-n ceruri și zburătoarea sub pământ
dacă acolo
mai e puțin aer.
anii au tot dus lumina în care trebuia să apari
glorios, în elementul tău
ca bufnița pe catedrală.
clopotul cel mare bate încă rar și departe,
dar moartea cu surâs din corpul cui va culege
o muzică albind pereții până la spasmul divin?
așa da respirație:*

scrum
scrum
scrum

*la aceleași cuvinte ca pe țânțar sângele adormiților
mă umflă răsul acum.
(ptiu! gu-noi!)*

*dar cel mai mult te-am iubit
prin reprezentări în carne și oase, golan
cum bunăoară în noaptea aceluia
jucând o nesfârșită partidă de biliard cu Galina Sorocian
la o casă de vânatoare în pădurea rusească.
taman ca-n basme, ca-n poezii
afară mesteceni scârțâiau în gerul iernii
sub stelele albastrii, goale
cum goală Galina cânta, surâdea ca beati-
ficată
de vodcă
în lațul juisării – nu știu dacă*

*în pauza dintre reprize aruncând câte un lemn pe foc
cu grația rasei sale făcea de sclipeau și mai tare, după impact
ochii jivinelor împăiate în camera aceea
totuși intimă, de culcare.
așa cucerii eu imperiul: prin act.
(ptiu! gu-noi-gu-noi!)*

*ah, indiferența ta măreațe
umflă praful pe străzi,
mișcă morile de vânt în capul lui Dumnezeu,
pervertește lucrurile până la a face din tine bunăoară
un zid negru. un zid absolut negru. un zid.*

*ai fost pentru mine un zid negru,
una dintre cele patru mori de vânt
din capul lui Dumnezeu:
muzica femeia vinul și însuși Dumnezeu.*

*gol cu mâna mea m-am strâns de pe arie,
gol la patru mori de vânt m-am măcinat.
indiferenței tale îi spun:
după morți succesive, iată-mă viu. credibil. măcinat
bob cu bob. atâta timp m-a privit un duh negru
că din mine se va face o pâine neagră,
va izbucni o muzică neagră.
o femeie neagră va veni și-mi va duce ca pe nimic*

*inima neagră
înaintea unui Dumnezeu
gol, orbitor de negru.
(ptiu! gu-gu-gu-noi!)*

*la lima, la lima într-un bar
săbiile ninja drogul crima
și în senat în loc de cal
tronează porcul spiritual
umflat din inima morților
cât turla bisericuței. ah, turla
bisericuței, nu degeaba (sincer să fiu)
batracianul sângeros îi bate-n vitralii cu laba.*

*dar noi în iarnă fiecare cu laba lui noaptea sub stele
am dat deoparte țarțamuri,
am cântat duios la ukulele.
și-acum la lima într-un bar iată-mă pregătit
să tot dau deoparte țarțamuri
să tot cânt duios la ukulele.
păi, la treaba asta ar păli de invidie și saxul lui Bill
și noul ram al timpului tâșnind spermatic
din saxul lui Bill.
iar de n'or păli olecută ne'or stropi.*

*căci zis-a maica Singlitichia:
la noi la lima din holul negru dai în epocalipsă.
oho iubirea,
din cămășă fără petic a lui Hristos,
ajunse cârpă de spălat gaura faianțată a hahalerei.
exilul capului încoronat, ca o imensă floarea-
soarelui insomniacă deasupra bălții
dă fiori scarlați liniștii noastre.
(jale! gu-noi!)*

*o plesnitură de bici, un delir auster,
rădăcinile unei mări secătuite pe pajiștea de lângă cer.
în lumina de-afară, a nu știu câta oară
un farmec de copilandru doboară calul lui Alexandru.
(gunoiaș, gunoi, gunoi!)*

*lenea, pentru mine, e sacră.
când lucrez, fără lene, nu sunt bun de nimic.
(pur și simplu gunoi!)*

*și după bufnitură toate păhăruțele s-au stins seara pe uliță
de-am rămas într-un întuneric de moarte*

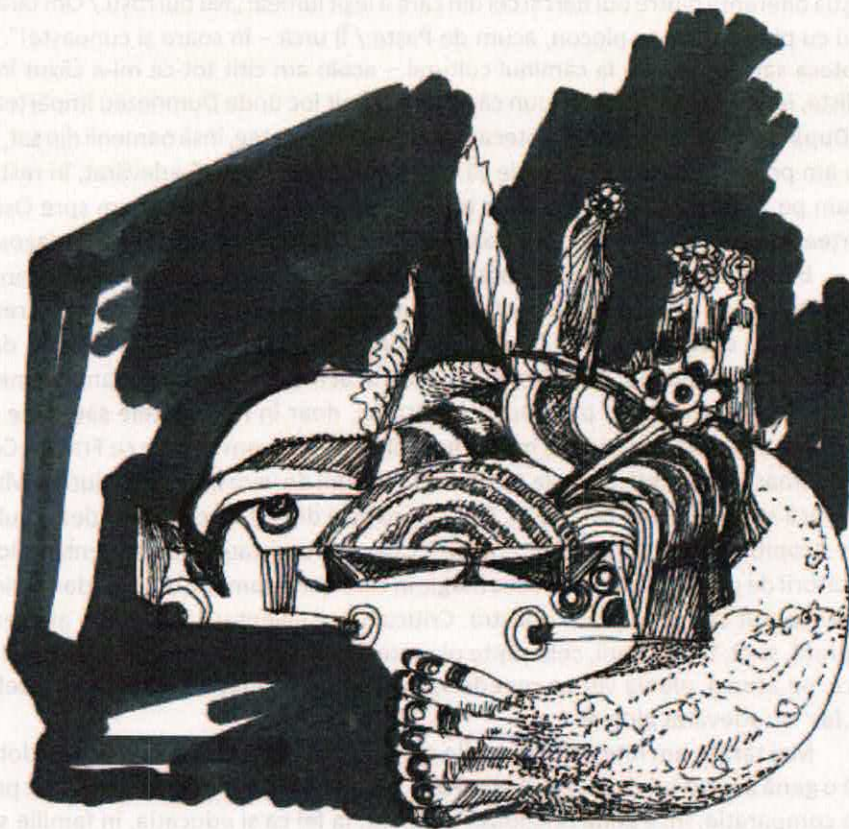
noi și gurile noastre uscate,
am rămas într-un întineric deplin
noi și păhăruțul ultim cu vin.
(totuși, gu-noi!)

etc.etc.etc.
gunoaie gunoaie gunoaie.
delete delete delete.

Undeva, într-o altă lumină,
din lacrimă masculină oricât de mare tot puțină
măcar că nu se mai termină,
Doamne al luminilor, iartă-ne!
Doamne al luminilor, iartă-ne!
Doamne al luminilor, iartă-ne!

altfel,
e întineric ca în demon, zise, le zise
plicitisită rău negresa cailor mei de la biclă.

(publicat în România literară, nr. 12, 2015)

O confesiune

Nicolae Coande

În copilărie nu am avut „dreptul” la credință, dar nici nu mi s-a interzis explicit acest lucru. Eram copil când am înțeles că există un loc în care Dumnezeu împarte darurile sale din categoria inefabilului – dar noi, copiii, chiar ne așteptam la ceva palpabil! Biserica din deal unde mergeam să ne „grijim” (aceasta era expresia babelor din sat) nu m-a impresionat prin ceva anume, însă în zilele Paștelor totul devenea special: în noaptea când Hristos urma să învie mergeam cu toții în curtea încăpătoare, așternută cu iarbă, cu castani răcoroși, cu fântână unde am visat ani la rândul că mă prăbușeam, iar pe fundul ei mă aștepta, stranie, figura unui om pe care mi se părea că-l știu. De Paști se făcea un foc uriaș, care ne atrăgea ca pe fluturii nocturni: eram micile insecte ale divinității, aparent nepăsătoare la faptul că Omul („Domnul din ceruri”) urcase pe cruce, pătimise pentru noi și acum urma să revină. Pe atunci se făcea în curtea bisericii o masă mare, comună, prilej de bucurie și de zbenguială pentru noi, copiii. Popa trecea pe la fiecare mesean și ciocnea un ou roșu. La capătul turului, oul său (dogmatic?) era nespert și victorios: cum era posibil? Cutuma spunea că popa nu poate fi „bătut”, așa că dacă oul său era spart, primea automat oul celui care i-l spărsese. Privilegiile ierarhilor religioși, deși gnosticul Ion Barbu, necunoscut mie atunci, ne avertiza cu subtilitatea celui care știa diferența dintre oul fiert și cel din care a ieșit lumea: „Nu oul roșu./ Om fără sat și om nerod./ Un ou cu plod/ Îți vreau plocon, acum de Paște:/ Îl urcă – în soare și cunoaște!”. Nu aș vrea să uit biblioteca satului, cea de la căminul cultural – acolo am citit tot ce mi-a căzut în mână, fără vreo opreliște, iar acum aș putea să spun că acesta era alt loc unde Dumnezeu împărțea, livresc, darurile sale. După cum știți, el este și Bibliotecar tăcut. Școala era atee, însă oamenii din sat, nu – îmi amintesc că nu am primit niciodată interdicție să nu mergem la... popa. E-adevărat, în restul anului nu prea dădeam pe acolo, dar părintele Tărcă trecea pe străzile satului, în drum spre Osica lui mică, și ne împărțea bomboane și cruciulițe din „aluminu pur de Slatina”. Eram fericiți și blagosloviți.

Biserica ni se revela de sărbătorile mari ale creștinătății și nu era prezentă în noi în restul anului, dar poate că ne proteja neștiut. Eram micii sălbatici de la marginea creștinismului local. Asta însemna oare că ateismul își făcuse simțită forța ideologică? Posibil, dacă acest tip de nepăsare de care dădeam dovadă n-o fi fost cultivat inclusiv în familii: oamenii mergeau la muncile câmpului sau la serviciu și prea puțin la biserici, doar în momentele sacre ale vieții – botezuri, nunți, înmormântări. Noi, copiii, mici ateoși, încă participam la ceea ce Francis Cornford numește magia primară simpatetică, acele plăcute procesiuni de vară în care conjuram Muma ploii să învie și să aducă stropii de apă izbăvitori. Făceam păpuși din lut cu chipul ei, deambulam prin sat și ne lăsam stropiți de oameni cu găleți de apă care reprezentau ofranda pentru ploaia dorită. Eram „aducătorii de ploaie”, într-un proces magic în care conjuram Natura și sfidam orice rațiune a cuiva care ar fi putut să critice joaca noastră. Critica nu se inventase încă, și nu aflasem că Hermeneis, Interpretii, sunt, la caldeenii, cele șapte planete pentru care depun mărturie mistică vocalele! Mai ales că, pe atunci, ploaia venea repede vara și noi ne credeam, cum spune același Cornford, cei care „fac” cu adevărat ploaia!

Mai târziu, am înțeles că virtuțile credinței se pot cultiva, dar pot fi și dobândite. Așa cum există o genă a fumatului, poate exista și una a credinței. Sper să nu scandalizez pe nimeni cu acest tip de comparație, însă gena religioasă e un dat, la fel ca și educația, în familie sau în comunități

tipice. Cum spunea Gilbert Murray, „precum poezia și celelalte realități vii, religia nu poate fi definită.” Xenofanes (citat în lucrarea lui Murray, *Gândirea religioasă greacă*, Ed. Herald, 2012) ne asigură că Dumnezeu este numai auz, numai vedere și numai conștiință, iar cei care cred că el ar avea formă omenească să facă bine și să se întrebe ce ar crede un leu și un taur despre acest lucru – dacă ei ar vorbi, într-adevăr despre Dumnezeu! Probabil că nu vorbesc deoarece că asta e sarcina tipică a omului, ca să glumim puțin cu cele sfinte...

Creierul uman a trebuit să dezvolte în timp o „limbă cu rezervă adecvată de termeni generali” pentru a putea exprima o nouă sinteză în care mitul să fie reorganizat, iar religia obținută să poată exprima mai coerent nevoile individuale ale omului. Francis Cornford ne explică felul în care lumea – tărâmul Destinului și al Legii, cum credeau vechii greci – a ieșit de sub tutela zeilor, a mythosului, și a pășit în terenul logosului, prin apariția școlii miletiene: „milesienii par să întreprindă un mare efort conștient de a obține ceva care există cu adevărat (...) Zeii lui Homer s-au îndepărtat atât de mult de natură și de cerințele moralității umane, încât orice om inteligent, precum Anaximandru, ar fi putut să-i șteargă dintr-o trăsătură de condei și să lase lumea și inimile oamenilor nu mai puțin sărace.” (De la religie la Filosofie. Un studiu asupra originilor speculației occidentale, Ed. Herald, 2009).

Dar creierul acesta care a trebuit să-și perfecționeze instrumentarul nu este nici măcar el cel care are posesia absolută, în ciuda observației lui Noam Chomsky că atunci când vorbim știm o sumedenie de lucruri despre care nu am învățat nimic. Le știm întrucât lumea la care participăm le cunoaște prin noi, iată paradoxul – suntem un fel de instrumente prin care intră „cunoașterea”, care nu poate exista în stare „pură”, inoperabilă. Dar, când „instrumentul de care dispune e defect, artistul nu-și poate exprima talentul” (Sallustius). Din când în când măcar poezii observă, așa ca Shelley, că orice limbă este „relicva unui poem ciclic abandonat” (Harold Bloom, *Anxietatea influenței*, cap. „Clinamen sau Mepriza poetică”, Ed. Paralela 45, 2008). „Abaterea” de care ne face atenți Bloom înseamnă coliziune, ciocnire, cu sugestia luată de la Lucrețiu, cel care ne explica felul în care „cad” atomii, printr-un bombardament al vieții ca libertate și care, ca și arta, se vrea repetată, dar niciodată la fel. Arta, ca și viața, are oroare de uniformitate, iar Creatorul este un Artist care, prin limbaj, a voit asta – căci fugea de Același. În fond, cum spunea cineva, noi nu putem să-l concepem pe Dumnezeu în afara limbajului. Cum s-a spus, „vocalele sunt semnele mistice ale Planetelor, ele dețin controlul asupra Planetelor” (G. Murray, op. citată). Se știe, idolii se ascund în consoane. S-a ajuns astfel la celebrarea aceluia adagiu biblic „Mulți chemați, puțini aleși”, ce caracterizează gândirea și trăirea religioasă într-o epocă în care religia este trăire solitară, bazată pe rugăciune solitară în măsură mai mare decât pe ritual și credință. Ce ar semnifica așa ceva? Whitehead ne spune simplu: „Viața lui Hristos nu este o manifestare a puterii stăpânitoare. Slava sa este pentru cei care o pot discerne și nu pentru lume. Puterea sa stă în absența forței”. Să ne relaxăm puțin după atâta încordare hermeneutică: în romanul „Evanghelia după Fiul”, Norman Mailer îl pune pe personajul Iisus să spună următoarele cuvinte: „Căci adevărul este cu noi într-un loc, dar ascuns într-altul.” Cine joacă acest joc de puzzle în care cel care așează figura este așezat la rândul-i?

Despre „locuri” în care găsim adevărul, ca și despre această „absență a forței” încerc să vorbesc într-o viitoare carte a mea. Nu e cartea unui gânditor religios, ci încercarea unui neofit captivat de faptul că „Dumnezeu reface neîncetat lumea”, atent la distanța dintre ceea ce au spus cândva Benedetto Croce („Nu putem decât să ne numim creștini”) și Gianni Vattimo („Poate că adevăratul creștinism trebuie să fie nonreligios”). Dar cel mai frumos și inspirator mesaj îmi pare cel al unui tetractys epicurean, dezvăluit de Gilbert Murray în cartea citată mai sus, un talisman liturgic pentru oricare dintre noi care a sperat vreodată pe pământ: „Neînfricat în Dumnezeu. Nesimțitor în Moarte/ Binele poate fi atins. Răul poate fi îndurat.”

Scrisoare

Nicolae Drăghici

nimic n-a trecut vreodată în inima tatălui meu
 prietene
 credința de nezduncinat că vremea lui glorioasă
 de țăran liber și stăpân absolut
 peste toată roua de pe cele șase pogoane ale noastre
 (plus livadia!)
 se va întoarce neștirbită cândva
 credință păstrată vie timp de trei decenii
 în caruța noastră ascunsă cu grijă
 de ochii mereu bănuitori ai activiștilor de partid

după ce într-o noapte de la sfârșitul obsedantului
 deceniu
 eu și tata în cea mai tristă expediție a noastră
 trecuserăm peste Olt cei doi plăvani ai noștri
 schimbându-i cu năduf pe un aragaz și o butelie
 aferentă.

parcă-l văd pe tata
 de sub umbra octotitoare a căruței noastre cartiruite
 lângă via lui Zache
 plutind peste plan în Dealul Bobului
 apoi înotând cu secera –
 singura lui armă în lupta cu viața –
 în lanul nostru pierit
 și rămânând mereu în urmă
 pentru cele câteva spice de grâu rățăcite în miriștea arsă
 mereu spre disperarea bunicului meu – om larg la
 inimă.

parcă-l aud
 spunând mereu spre deliciul tuturor
 și fără să se rușineze deloc
 că dacă s-ar da pământul la liber
 el ar lua cât ar putea el să fugă
 la șaptezeci și cinci de ani aruncând pe umăr
 sacul de moară
 mult mai iute decât fiul său – cărturar nevolnic.

nimeni nu l-a întrecut vreodată pe tata
 în credința lui de nezdruncinat
 poate doar Polizu
 cel mai falnic țăran din Osica de Sus
 care în pragul colectivizării
 într-o zi fără soare
 a înecat în vaselină până la brâu
 faimosul lui tractor american cu șenile
 după aceea l-a îngropat doi metri sub pământ

și mult mai târziu la momentul oportun
 în anul de grație de la Hristos 1989
 l-a dezgropat l-a pornit (la cheie!)
 și a defilat cu el timp de trei zile mândru minune
 mare
 pe toate ulițele satului nostru
 dar mai apoi fiindcă la cei optzeci de ani ai lui
 nu i-ar mai fi folosit la nimic
 l-a desfăcut cu obidă bucată cu bucată
 și l-a vândut la oraș ca fier vechi pe nimic
 după care s-a întors acasă s-a lungit în pat cu fața-n
 sus
 și tot la trei zile
 fluturând în silă lumii batista
 a închis singur ochii
 încheindu-și cu ea definitiv toate socotelile lui
 de țăran expirat și nemântuit în viața aceasta
 cu mai multe nădejdi pentru cea de apoi...

Noblețea muncii și roadele ei

Preot Daniel Preda

Se spune că munca îl înobilează pe om, și doamne ce „nobili” erau țărani și bunicii noștri atunci când își făceau cu sfințenie muncile chiar și cele mai grele...

Își pregăteau de seară merindele pentru a doua zi, se trezeau de „noaptea”, înjugau boii sau înhămau calul la car și porneau senini la câmp. Ajunși în capul locului își făceau cruce și începeau să sape, erau chiar voioși atunci când se întâlneau cu vecinii de loc, se mai odihneau, mai vorbeau și iarăși săpau.

La „nimiazul mic” se așezau să mănânce și doamne ce bună era mâncarea aceea din care și eu am mâncat cândva: ouă fierte, brânză, roșii, pâine în țăst, apoi iarăși făceau Sfânta Cruce mulțumind lui Dumnezeu, și vorbind, povestind și glumind săvârșeau lucrul. Ajunși acasă potoleau păsările și animalele și iarăși se pregăteau pentru o nouă zi.

M-am întrebat adeseori cum de erau așa senini și veseli chiar mergând la lucru, la sapă sau la orice fel de lucru mai greu sau mai ușor. Cred că erau așa în primul rând pentru faptul că stiau să fie recunoscători unul față de altul, dar mai ales față de Dumnezeu.

Recunoscători pentru că se mai bucurau de încă o zi în putere cu sănătate, - de faptul că era timpul bun și puteau ara și semăna la timp, iar dacă le mai veneau copiii și nepoții în ajutor erau chiar fericiți.

Astfel, în cursul anului, din primele roade mai înainte de a gusta ei aduceau prinos de recunoștință la biserică mulțumind și slăvind pe Dumnezeu (cireșe, mere, pere sau struguri) din care apoi gustau fiecare bucurându-se.

Seceriș în Dealul Bobului

Ion Surdu

Pământul, strigătul și speranța țaranului român pe câmpurile de luptă de la Plevna, Mărășești sau cotul Donului.

M-am născut într-o familie de țărani, unde acest cuvânt se rostea frecvent cu trimitere, în mod deosebit, la bucățile noastre de pământ risipite în cele patru zări. La nord în Dealul Viilor, la est în Lunca Oltului, la sud în Dealul Bobului și la vest în Bîrza. Brazda lor era diferită, cea din dealuri caldă, sfărâmicioasă și zâmbitoare la puțin timp după ploaie, cea din Barza și de la Olt rece, clisoasă, iar la secetă gloduroasă. Umblând desculț, le-am simțit la fiecare pulsul, uneori chiar sub copita bouului.

Despre fiecare în parte, amintirile din perioada copilăriei stau clar așezate, precum cărțile în bibliotecă. Au rămas pline de lumină cele din Dealul Viilor, acele zile de toamnă de la pânguitul strugurilor și până la culesul lor, când nouă, copiii, ne revenea grija păzităului. Ne adunam pâlcuri, pâlcuri în mod deosebit după amiaza, și încheiam după lăsarea întunericii când ne întorceam spre case cântând și plini de bună voie, urmând ca a doua zi să o luăm iarăși de la capăt. Sezonul se încheia de regulă în primele zile ale lui octombrie, când tot dealul era împănat cu căruțe în care tronau două- trei putini și nelipsitul sul (de la războiul de țesut) pentru zdrobitul strugurilor. De-a doua zi, nostalgia se așternea în sufletele noastre. Trebuia să mai așteptăm un an până la culesul următor.

Lunca Oltului nu era pentru copii, pământul de acolo era, pe atunci, mândria gospodarilor ce-l dețineau, era mănos și aprig, recoltele erau, mai totdeauna foarte bogate. Au fost primăveri când grâul de toamnă trebuia cosit înainte de formarea spicului altfel ar fi crescut foarte înalt și orice adiere de vânt l-ar fi doborât. Cât despre lanurile de porumb, acestea erau înalte, compacte și recolta lor făcea să scârțâie căruțele cu înălțătoare și snopi de coceni pe de laturi.

Cele mai frumoase amintiri rămân cele din Dealul Bobului, unde familia noastră deținea o suprafață de pământ ceva mai mare. Plaiurile acestea dădeau perspectivă. De acolo priveam în satul natal ca într-un chioc în care încercam să descoperim turla bisericii, casa părintească și ulițele care făceau legătura dintre ele. Ba, mai mult, dădea emoție, între el și satul nostru curgea Oltețul, care nu întodeauna se lăsa trecut cu plăcere. Erau zile când, involburat fiind, ne obliga la un ocol destul de mare pe la podul de pe drumul ce duce spre Caracal, nemaivorbind de urcatul și coborâtul acestui deal chiar în condiții de vreme bună.

Aici povestea începea în toamnă, când, imediat după culesul porumbului, plugul trebuia să dea brazdă peste brazdă, pregătind terenul pentru însămânțat. Era o muncă monotonă, de câteva zile, într-un peisaj aproape golit de viață, unde nu se auzea decât respirația adâncă a boilor și îndemnul părintesc al plugarului: „Hai cu tata!”. Uneori monotonia era întreruptă de țipătul de durere, atunci când, în neatenția mea, copita bouului se așeza mutește peste piciorul de copil, lăsând un imprimeu cu care, de multe ori, intram în iarnă. În vara viitoare locul se umplea de viață. Pentru aproape o lună satul se muta, cu mic, cu mare, pentru cea mai așteptată lucrare a pământului: secerișul. La început de iulie, grâul anunța, prin culoarea sa, că e copt și aștepta să fie recoltat. De-acum, în sat, începea o forfotă care arăta îngrijorarea tuturor, inclusiv a noastră, a copiilor, fiindcă joaca se suspenda.

La Niculaie Țiganul, ulicioara se umplea de căruțe, ba pentru lungit, sau încălțatul roților cu șină nouă, pentru pregătirea secerilor și a celorlalte instrumente de recoltat. Secerișul era, de departe, cea mai grea muncă a anului, dura două, trei săptămâni și se derula sub cea mai cumplită dogoară a soarelui, în mijlocul lunii iulie. În preziua începerii campaniei se verifica și se spăla boata de apă, se așezau în căruță secerile și hainele necesare, și ultimul articol era panerul cu mâncare. Plecarea spre Dealul Bobului începea la miezul nopții, astfel încât, primele raze de lumină să ne

Cromolitografie, Amedeo Preziosi, 1868

găsească cu o postată tăiată. Sporul maxim era doar dimineața când cei cinci, șase membri ai familiei, sau neamului, înaintau cu repeziune, continuându-și discuțiile începute pe drum, iar noi, copiii, trebuia să punem pe legături mănunchiurile tăiate.

Mirosul paielor tăiate proaspăt și al pălămidei, emanau un miros respingător, care asociat cu căldura ce creștea neconținut, ne făceau să măsurăm cu privirea lungimea locului după fiecare snop. Părea că aveam de trecut un deșert ale cărui margini nu se lăsau văzute.

Când soarele ajungea deasupra noastră, și puterile ne erau sleite, mama ieșea din rândul secerătorilor și pregătea masa mult așteptată. La umbra căruței așternea un stergar mare pe care întindea merindele: ouă fierte, brânză, ceapă, castraveți, apoi urma ciorba de dovlecei însoțită de cratița cu fasole bătută în care se găsea și câte o bucăciță de carne. Lucrătorii veneau agale și căutau din priviri boata de apă să-și spele mâinile prăfuite și zgâriate de rugii de mure care, crescuți prin lan, nu se lăsau cu una, cu două trecuți sau tăiați. Priveam cu neliniște cum apa din vas scădea văzând cu ochii, și un nod violent mi se punea în gât întrucât eu eram cel destinat să aducă altă apă. Lucrul acesta trebuia înfăptuit după servitul mesei când toți căutau un colț de umbră să-și odihnească șalele îndelung încercate. Era o mare „nedreptate“, ba mai mult, mă acopereau cu ironiile lor la adresa „vredniciei mele“.

Munca începea din nou, parcă mai istovitoare de data asta, văzduhul părea că se lichefiază și așteptam cu speranță căderea soarelui spre căpătâiul lui ca semn că ziua se va încheia. Nerăbdarea mea începea să crească de la prima căruță care se îndrepta spre sat, urmată, din ce în ce mai des de altele. De acum nu-i mai slăbeam pe ai mei cu întrebarea: „Noi de ce nu plecăm?“. Într-un târziu munca se oprea, și parcă înviorat, așezam cu grabă în căruțe toate lucrurile aduse. Boini își aplecau cu supunere capetele spre jugul îndelung lustruit de ceafa lor și plecau în pas domol spre casă. Odata ajunși, frații căutau cu grabă locurile cele mai retrase pentru somnul cel izbăvitor, tata se ocupa de vite și de refacerea inventarului de lucru pentru a doua zi. Pentru mama munca nu se încheia.

Potolea în grabă păsările și animalele din ogradă și începea să pregătească mâncarea pentru ziua următoare. Odihna ei dura doar câteva ceasuri întrucât la miezul nopții începea iar forfota. De multe ori mă ridicau din pat adormit și mă așezau în căruțe peste maldărul de haine unde îmi continuam somnul în ciuda hurducănelilor provocate de drumul cu multe gropi.

Acest ritual se derula cu tot mai puțin entuziasm zile de-a rândul, la sfârșitul cărora se legau snopii de grâu și se așezau în scârtașe pentru continuarea uscării spicelor, până când, în prundul Oltețului, începea formarea ariei de treierat. Aceasta se întindea pe câteva sute de metri și semăna cu un bulevard larg de cinci-șase metri și de o parte și alta a lui se succedau, la intervale regulate, șirele de grâu ale fiecăruia, asemenea unor case, unele mai mici, altele mai mari. Acesta se întrerupea cu precizie, din loc în loc, de culoare perpendiculare pe el, destinate degajării paielor sau intervenției pompierilor.

Căratul grâului spre arie era un tablou plin de viață, mulțime de căruțe veneau din toate părțile cu încărcătura lor impresionantă așezată cu multă măiestrie pe țarcurile fixate deasupra lor și aria creștea zi de zi, asemenea voinicului din poveste. Aria strângea simbolic truda brațelor îndelung încordate pe coarnele plugului sau pe mânerul secerii, în bătaia rece a ploilor de toamnă sau sub focul dogoritor al verii, însoțită de speranța înăltătoare a bucății de pâine așezată cu bucurie pe masa joasă cu trei picioare, în jurul căreia ne adunam închinându-ne, bunici, părinți și o droaie de copii.

Căratul grâului din Dealul Bobului era o aventură plină de suspans. La coborâtul acestuia, înalt de peste o sută de metri, cu înclinare mai mult decât mare, cu șerpuire discretă, teama de răsturnare se citea în privirile tuturor; roțile carelor se blocau cu lanțuri (lanțuri metalice cu zale foarte groase) iar frânarea acestora era suplimentar securizată de două persoane care susțineau un par gros din lemn între spițele acestora. Când se ajungea jos toată lumea ofta ușurată, dar cu reținere fiindcă mai urma o încercare – trecerea Oltețului. Aici, noi copiii, priveam de pe malul stâng pregătirile convoiului ce se apropia: în funcție de puterea boilor și mărimea încărcăturii, traversarea se făcea cu o pereche de boi sau cu două, adăparea boilor la intrarea în apă, înainte de a intra și căruța pentru evitarea opririi lor spontane pe timpul trecerii. Câteva minute erau de ajuns pentru curentul de apă să disloce nisipul de lângă roțile carului formând, de-o parte și alta a acestora, gropi de netrecut. În cazul acesta situația se complica nespun de mult; se intervenea imediat cu încă o pereche de boi să-i ajute pe cei în cauză și grupuri întregi de oameni împingeau la carul înțepenit, strigând și lovind cu disperare bietele animale. Abia când se ieșea la mal se simțeau scăpați de necaz.

Pentru noi copiii doar astfel de momente erau reținute și trăite cu adevărat, traversările fără probleme ne creau frustrări.

Aventura grâului semănat în toamnă era abia la jumătate, urmau alte capitole în care noi copiii eram observatori sau trepăduși de moment. Treieratul, căratul paielor, măcinatul grâului erau treburi pentru cei mari. Aici singurul moment palpitant era mutatul „vaporului“, o namilă de metal cu înfățișare primitivă și înspăimântătoare, când două-trei perechi de boi își încovoiau spinările sub ploaia loviturilor de furcă să depalaseze „bestia“ pe o lungime de aproape zece-cincisprezece metri. Odată încheiat periplul pâinii, o bine meritată recompensă ne absorbea cu totul: bălciul de la Obrejenie. Din păcate, a doua zi după terminarea lui, ne aminteam cu înfrigurare că mai aveam și ceva de scris pentru începerea noului an școlar. Văicărelile mele primeau totdeauna aceeași replică: „Dacă vrei să nu te mai pătimești ca noi, să pui mâna pe carte!“ Spusa lor mă irita, ei confundau mâna cu capul!

Mai târziu i-am înțeles. O viață întreagă deviza lor a fost: „Ochii se sperie, mâinile te scapă“..

Învățătura creștină despre muncă

Preot George Marius Popa

Mântuitorul Iisus Hristos și Sfinții Apostoli pornesc în general în privința muncii de la doctrina Vechiului Testament, împlinind-o doar cu câteva elemente specifice creștinismului, ca religie a harului și a iubirii de oameni.

Originea și sensurile muncii în Vechiul Testament

Munca este porunca de la Dumnezeu și lege fundamentală a vieții omenești, existând ca atare de când există și omul. De aceea, îndată după crearea omului și întocmirea Edenului, Geneza arată cum omul a fost pus în această grădină ca să-o lucreze, și a luat Domnul Dumnezeu pe Adam și l-a pus în grădina Edenului ca să-o lucreze și să-o păzească.

Geneza II, 15. Un străvechi comentariu rabbinic arată că poporul evreu, observase cum în acest loc se menționează că întâi omul primește poruncă să lucreze grădina și abia după aceea să guste din fructele ei.

Pământul nu-și dă fructele sale omului decât prin muncă. Omul, dotat cu inteligență și voință trebuie să plătească prin muncă tributul pentru inteligența și voința cu care este înzestrat. Mai clar ca la toate popoarele din antichitate, munca și religia sunt la poporul evreu împreunate. Munca apare ca voie a lui Dumnezeu, ca prima poruncă a lui Dumnezeu. Munca nu apare numai după căderea omului în păcat, ca o pedeapsă pentru păcat și ca o condiție a stării de păcat. Deci munca reprezintă blestemul rostit de Dumnezeu asupra omului (Geneza III, 17-19), ci osteneala ce se adaugă la ea, pe de o parte din pricină că natura își dă după cădere mai anevoie rodul ei, pe de altă parte din pricină că omul în starea de păcat în care a căzut, simte prea mult greutatea muncii.

Munca ține de evlavie, de religiozitate, e datorie față de Dumnezeu. A nu munci înseamnă a nu asculta pe Dumnezeu, a păcătuți față de El. Munca omului este pusă în legătură cu activitatea creatoare a Lui Dumnezeu. „Că în șase zile a făcut Dumnezeu cerul și pământul“ (Iesire 6,11). Dumnezeu se dă pe sine pildă de muncă și odihnă pentru om. Munca este îmbrăcată astfel într-o supremă onoare, dar e și una din cele mai mari datorii. Cine muncește, imită pe Dumnezeu, păstrează și dezvoltă în sine chipul Lui. Cine nu muncește, altrează acest chip, se înstrăinează de Dumnezeu. Munca are un dublu aspect, fiind în același timp regula religioasă-morală întrucât e porunca lui Dumnezeu și prin împlinirea ei cinstește pe Dumnezeu, dar este lege și condiție fundamentală a vieții întrucât prin ea se susține viața.

„Cea mai scumpă comoară pentru om este munca“, spun Proverbele lui Solomon. (12. 27), intuind marele adevăr că pe când orice altă comoară se sfârșește dacă nu se mai ia din ea și nu se pune nimic în loc prin muncă. Toate comorile sunt pasive, singură munca este activă, este izvorul din care țâșnește, cât trăiește omul, apa vie susținătoare a vieții lui pământești.

Munca mai este și factorul principal prin care se formează, se educă omul pe linia virtuților. Nimeni nu se rușina de muncă în rândul poporului evreu. Ea era lege morală generală. Proorocii s-au recrutat, în general, dintre oamenii muncitori (1 Regi 19.19). Pentru zidirea templului 1000 de preoți au lucrat ca cioplitori în piatră. Înțelepciunea rabinică spunea că cine nu învață pe fiul său o meserie, îl învață meseria de hoț.

Pe când la poporul evreu toată lumea considera munca lucru de cinste, nu tot așa era cazul la popoarele păgâne. La acestea judecata asupra muncii varia după clasa căreia aparțineau cei ce se rosteau asupra ei. Filosofii și literații considerau, cu unele excepții, munca drept o îndeletnicire inferioară studiului sau gândirii, bună doar pentru sclavi. Cicero spune că toate muncile murdăresc degetele. Cu totul altă părere au oamenii din popor. Pentru că trăiau muncind, munca le era dragă și cinstită. Totuși lipsește la păgâni legătura între muncă și religie, munca nu e văzută ca poruncă divină. Zeii nu muncesc, ci petrec; petrec adeseori în desfrânare.

Creștinismul are marele merit că a extins concepția Vechiului Testament despre muncă, la toate popoarele pe care le-a convertit, completând-o cu alte câteva trăsături pozitive.

Valoarea și sensurile muncii în Noul Testament

Mântuitorul Iisus Hristos n-a rostit vreo sentință specială despre muncă, dar a arătat prin pilda sa și prin parabolele Sale înalta apreciere ce o acordă muncii, însușindu-și întru totul concepția Vechiului Testament în privința ei. Este un lucru hotărâtor pentru atitudinea Creștinismului față de munca manuală că Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat în familia unui teslar și El însuși a practicat această meserie până la vârsta de 30 de ani. Toți ucenicii și i-a recrutat dintre oamenii muncitori și în general a viețuit în mijlocul poporului simplu care trăia din munca sa.

Dintre Sfinții Apostoli, cel care s-a ocupat în mod direct cu problema muncii este Sfântul Apostol Pavel, care a dat sentințe cu caracter de legi în privința ei. În epistola a doua către Tesaloniani, Sfântul Apostol Pavel accentuează porunca de a munci. Cine nu muncește este un om care „umblă fără rânduială”, un om dezordonat și producător de dezordine în societate. Cel care nu muncește, împovărează și pe alții. Apostolul se dă pe sine pildă care n-a umblat în Tesalonic fără rânduială, ci a muncit și noaptea, ca să nu împovăreze pe nimeni (II Tesaloniani 3, 6-8)

Pentru Sfântul Apostol Pavel munca manuală și activitatea spirituală nu se exclud, cum se consideră de obicei la păgâni, ci stau într-o legătură binecuvântată (I Tes. II. 10)

Referitor la muncă Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Ioan Gură de Aur spuneau: „Prin muncă omul nu-și câștigă numai cele necesare vieții, ci își și dezvoltă puterile trupesti și sufletești”. Munca ferește mintea de gânduri rele și apără trupul de păcate. Din acest punct de vedere, munca pe lângă că e condiție fundamentală pentru existența pământească, e și o condiție neapărată pentru fericirea cerească (Fericitul Ieronim).

Părinții Bisericii învață că munca nu are să se facă pentru o îmbogățire personală, ci prisosul ei trebuie să servească aproapelui sau comunității. Dar întrucât comunitatea nu trebuie să-l folosească pentru cei leneși, rezultă că acest prisos are să fie folosit pentru sporirea bunei stări a comunității, de care se împărtășesc toți cei ce pun prisosul muncii lor la dispoziția ei.

Munca înfrumusețează natura (Proverbele lui Solomon XVIII, 9), o supune și o stăpânește (Geneza 1.28) creând civilizația și cultura, prin care omul se arată ca o coroană a creațiunii și care îmbogățesc spiritul uman și fac posibilă o viață demnă de om.

Munca produce tot ce are omul și totul de ce are nevoie. E unicul factor creator după Dumnezeu. E izvorul continuu al tuturor bunurilor. E cea mai scumpă comoară.

VINUL — între mit, legendă și producție industrială

Mihai Duică

Se pare că una dintre cele mai vechi plante de când Dumnezeu a creat lumea este vița de vie.

Spun asta pentru că mai în toate reprezentările grafice, la crearea omului pe Pământ (vezi Adam și Eva), părțile intime ale acestora erau acoperite de o frunză de viță de vie. De aceea există și o glumă, cum că nu inul este cea mai veche planta textilă ci vița de vie, întrucât frunza viței era folosită drept costumație. Cu siguranță acest miracol poate fi considerat un mit. Dar planta în sine nu ar putea reprezenta un miracol dacă nu ar avea ca fruct STRUGURELE!

Din cele mai vechi timpuri și până azi, strugurele a fost folosit în beneficiul omului întrucât are mai multe întrebuințări: aliment, prepararea unor gemuri, prepararea unor sucuri, dar și pentru prepararea licorii bahice numită Vin! Vinul a reprezentat dintotdeauna și reprezintă și azi, motivul de bucurie și de cinstire a pământenilor, atât în ocaziile de fericire dar și în cele mai puțin fericite. După unii specialiști în materie, vinul consumat cu măsură poate fi considerat un aliment sau chiar un excelent tonic necesar unor afecțiuni de sănătate. Întrucât fiecare zonă viticolă în parte, de pe întreaga suprafață a pământului, are specificul ei, vinul produs poartă într-o proporție covârșitoare numele zonei, arealului în care sunt cuprinse podgoriile viticole, dar în unele cazuri și numele strugurilor din care e făcut vinul și foarte rar numele celui care a înființat podgoria.

Eu am să mă opresc la producerea vinului pe meleagurile țării noastre. Din cele mai vechi timpuri, strămoșii noștri, dacii, au fost cunoscuți ca un popor cu preocupări intense în cultivarea viței de vie. Din acest motiv producția de struguri era una foarte mare și implicit producția vinului era una excedentară, cu mult peste nevoile de consum. Din acest motiv, se pare că vechii dacii, nu mai erau preocupați cu atâta dăruire de celelalte domenii de activitate, iar pe câmpurile de luptă erau mai ușor de învins. Pentru a evita acestea, unul din regii Daciei a rămas celebru în istorie, hotărând scoaterea viței de vie de pe teritoriul Daciei. Numele lui era Burebista.

Plantatul viței de vie se făcea de către bărbații tineri sub supravegherea celor vârstnici,

care aduceau osanale zeilor protectori. Muncile celelate erau făcute în comun de toți bărbații apti de muncă. Recoltatul este o muncă făcută de toată comunitatea, însă stoarcerea strugurilor are un ritual aparte: strugurii recoltați sunt așezați în vase din lemn de stejar, de dimensiuni mari și în timp ce toată comunitatea se înveselește, sunt călcați în picioarele goale de tinere. Era o mare onoare de a stoarce strugurii, dar obligativitatea era ca absolut toate participantele la această operație să fie domnișoare. Urma ca mustul, primul ieșit, să fie degustat de vârstnicul și înțeleptul comunității, după care urmau celelalte proceduri de depozitare și limpezire, care se făcea în butoaie de stejar ținute în beciuri săpate în pământ, acolo unde vinul se matura și se limpezea la o temperatură constantă. O metodologie destul de simplă și eficientă, posibil de realizat pentru faptul că vița de vie era preponderent cultivată numai cu două - trei soiuri, nu se foloseau ajutători chimici (dacii nu stropeau viile) iar faptul că recoltatul se făcea numai atunci când bobul de strugure era foarte dulce (nu era posibilă verificarea concentrației de zahăr), vinul obținut era unul natural și de bună calitate.

Ajungând la zilele de azi, constatăm că de la an la an nu se mai păstrează - eu am convingerea - nicio parte din metodologia producerii vinului.

Perioada prezentă înseamnă eficientizarea producției de vin, în toată lumea, așa că vinurile tradiționale adevărate nu se mai pot realiza 100%, indiferent din ce zonă a planetei provin. Am să fac aici referire la vinurile produse la noi în țară, vinuri de o bună calitate din zone cu podgorii vestite. În zonele de sud și nord ale țării, unde producția industrială a vinului este la cote foarte ridicate, zona de nord, zona Moldovei cu vestitele podgorii de la Cotnari, podgoriile de la Murftlar și partea de sud cu Domeniile Regale Segarcea, unde este suficient să vizitați aceste crame și veți rămâne profund impresionați de modul în care se produce vinul în mod industrial. Din nefericire multe fenomene, unele naturale, unele impuse și aplicate au schimbat și vor schimba foarte des calitatea vinului. Faptul că perioadele de coacere a strugurilor nu mai corespund datorită modificării climei și umidității, obligând la metode impuse de ajutorare cu stimulenți chimici și că atmosfera este încărcată cu multe toxine, care ajung pe plante sub formă de ploii acide, determină găsirea și aplicarea unor tehnologii noi de preparare a vinului în mod industrial. Asta înseamnă o îndepărtare impusă de tot ce înseamnă vin din strugurii proveniți din podgoriile noastre tradiționale.

S-au scris și se vor scrie tratate despre vin, dar eu rămân, latin fiind, la concluzia că: „Adevărul este doar în vin”.

Un nou monument în județul Olt

Cristina Bacicu Botez

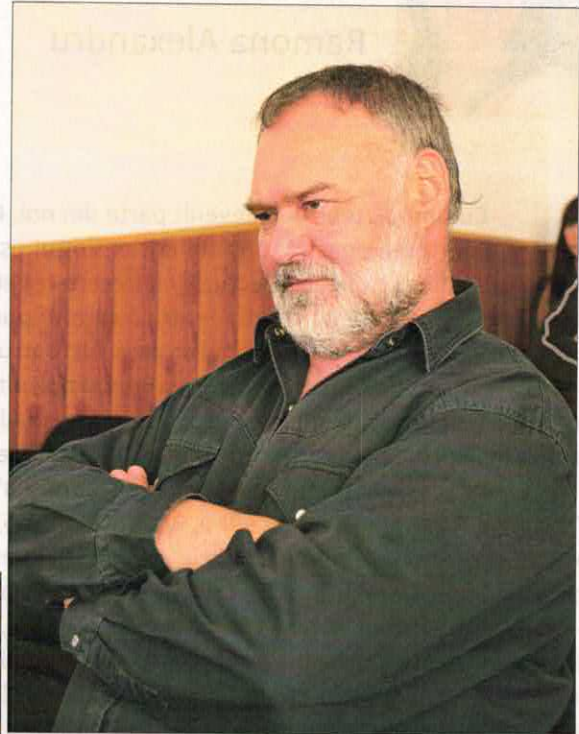
În mângâierea blândă a luminii de vară indiană, în miezul zilei de sâmbătă, 14 noiembrie, a avut loc în Osica de Sus ceremonia de dezvelire a bustului celui care a fost Ion Gh. Roșca, prof. univ. dr. rector al Academiei de Științe Economice din București, personalitate marcantă a științelor economice și managementului universitar românesc, născut în 1949 și săvârșit din viață în plină forță creatoare, puțin înainte de-a împlini vârsta de 64 de ani, în 2013.

Lucrarea turnată în bronz este opera sculptorului Marcel Voinea, artist oltean de referință, președintele Filialei UAP Craiova, realizator a numeroase monumente și ansambluri monumentale în țară și străinătate, dintre care amintim doar bustul M.S. Regele Mihai I, amplasat în fața Teatrului Național „M. Sorescu” din Craiova. Alături de autor au stat poeții Paul Aretzu, Nicolae Coande, Simona Dumitrache.

Au fost prezenți, din mediul academic, profesorii universitari: dr. Marin Dinu (ASE București), dr. Ioan Talpoș, dr. Doina Dănăiață și dr. Mihaela Muntean (Universitatea de Vest, Timișoara), Dr. Constantin Roșca, dr. Adriana Schiopoiu Burlea, dr. Mihai Vârzaru, profesorii conferențieri Doina Roșca și Adrian Roșca (Universitatea Craiova). Au rostit alocuțiuni primarul comunei Ion Ciocan, profesor Sorina Iacob, directoarea liceului, precum și cei care l-au cunoscut și apreciat pe distinsul profesionist și om de cultură Ion Gh. Roșca.

S-au depus coroane de flori din partea Primăriei Osica de Sus, Asociației „Pro Memoria”, Liceului „Ion Gh. Roșca”, AFER – Asociația Facultăților de Economie din România și SSMR – Societatea Științifică de Management din România, instituții care au finanțat realizarea lucrării, iar preoții Daniel Preda și George Popa au săvârșit slujba de pomenire.

Au participat alături de membrii familiei, profesorii și elevii liceului care a primit la 12 septembrie 2013 numele celui care avea să-i devină mentor și exemplu de rigoare, ținută morală și științifică. În final, deosebit de emoționant a fost momentul în care, chiar glasul blând al profesorului a răsunat pe deasupra capetelor tuturor, cu discursul rostit la deschiderea anului școlar 2013: „...Dacă vreți să fiți fericiți trebuie să faceți câteva lucruri sfinte: să iubiți cu patimă pe Dumnezeu, să vă iubiți cu patimă școala. Școala este singura biserică din civilizația modernă care nu poartă cruce, dar ea este o biserică... Iubiți-vă profesorii. Profesorii sunt, după părerea mea, mesagerii lui Dumnezeu pe pământ. Ei sunt sfinții din viața voastră. Cred că profesorii se detașează de restul lumii prin sufletul lor... Iubiți cartea...”

Marcel Voinea s-a născut la Băilești, în apropiere de Craiova, la 8 iulie 1951. A absolvit liceul teoretic, secția real, apoi s-a îndreptat spre Institutul de Arte Plastice și Decorative “Ion Andreescu” din Cluj–Napoca, secția sculptură, pe care l-a absolvit în 1977. Este un artist polivalent, cu o opera complexă ce cuprinde lucrări de sculptură, pictură, grafică, arhitectură.

Până în 1990 a fost profesor de sculptură la Școala de arte „Grigore Gabrielescu” și la Liceul de Artă din Craiova. În 2002 a fost ales vicepreședinte al Uniunii Artiștilor Plastici (U.A.P.), iar din 2010 este președinte al Filialei Craiova a U.A.P. Din anul 2007 este membru în Comisia Zonală Oltenia pentru monumente de for public.

A participat la numeroase expoziții în țară și în străinătate cea mai recentă fiind în luna iunie 2015 la Veneția, are lucrări în colecții particulare și în multe forumuri publice. A fost distins de-a lungul carierei sale cu numeroase premii și se bucură de aprecierile unanime ale criticii și publicului deopotrivă.

Alt teatru

Ramona Alexandru

Cu timpul, teatrul a devenit parte din noi. Noi, cei care ne-am creat spațiul nostru, jocul nostru, libertatea noastră. Spiritul critic, simțul estetic, simțul fin al umorului, inteligența s-au modelat în timp cu fiecare lectură, cu fiecare repetiție, cu fiecare interpretare. Ne place teatrul absurdului, acest tip de creație teatrală care te pune să gândești, care transmite o semnificație simbolică, acest teatru al condiției umane. Alt teatru, puternic abstractizat și stilizat.

Sau poate că, între atâtea, suntem și noi, alt teatru, contând însă semnificativ la formarea unei atitudini în problemele lumii contemporane. Alt teatru, altă încercare de a schimba lumea, de a deschide ochii, altă viziune asupra condiției umane, altceva.

Am câștigat Marele premiu "Eugen Ionescu" și trofeul Festivalului de teatru pentru liceeni "Dialogul AbsurZilor", ediția a V-a, noiembrie 2015, interpretând "Cântăreața cheală", piesa prin care Eugen Ionescu a impus teatrul absurdului, nonconformist, șocant înnoitor: Doamna Smith – Șișeială Dana, Domnul Smith – Căldăraru Ionuț, Doamna Martin – Raicea Ștefania, Domnul Martin – Drăghici Cristian, Menajera – Boangiu Diana, Căpitanul de pompieri – Preda Iulian. O interpretare extraordinară, inteligentă, în care tragicul și comicul, deriziunea, drama și râsul și-au schimbat locurile între ele în felul cel mai natural, subliniind teme fundamentale ale teatrului modern: drama comunicării, dezarticularea limbajului, claustrarea, acapararea omului de automatisme și stereotipii.

În rolul doamnei Smith, Șișeială Dana, a primit premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, iar Drăghici Cristian, domnul Martin, premiul pentru cea mai bună interpretare masculină.

Sunt multe aspecte care contează. De la refuzul opțiunilor la îndemână, la construirea unui spațiu de joc relevant, repetiții, repetiții, spirit, rațiune, atitudine, bun-simț, bun-gust, încăpățănare, repetiții, repetiții... "A, e, i, o, u, a, e, i, o, u, a, e, i, o, u, i!".

Opinii ale participanților:

Festivalul de teatru pentru liceeni "Dialogul absurdilor" organizat la Slatina, a însemnat pentru mine o experiență frumoasă, în care am adăugat emoții, aspirații, creativitate. Distribuirea rolurilor, orele lungi de pregătire, repetițiile finale și alegerea costumațiilor, sunt doar câteva dintre momentele unice, momente pe care le trăiești alături de colegi și care m-au făcut să iubesc cu toată puterea TEATRUL.

Piesa de anul acesta a fost gândită din timp, pregătită și distribuită în așa fel încât să ne aducă succesul - Marele Premiu „Eugen Ionescu”. Am reușit să punem în scenă un "Alt teatru", ca și numele trupei noastre, și să arătăm oamenilor că teatrul este o dovadă de inteligență și curaj. Emoțiile au fost mari, dar mai mari au fost dorința, ambiția, încrederea.

Sunt mândră că fac parte din trupa de teatru a liceului meu și să împart bucuria alături de colegi și de doamna profesoară. *(Ștefania Raicea)*

* * *

Teatrul... Cred că îl pot descrie ca fiind cea mai frumoasă experiență pe care am trăit-o vreodată. De fapt, nu cred, ci sunt sigură! De ce?

În primul rând pentru că aici am reușit să consolidez relații de prietenie cu persoane pe care înainte le consideram doar simpli colegi de clasă, respectiv liceu. Din momentul în care am început să lucrăm împreună la punerea în scenă a diferitelor piese, am devenit o trupă de teatru. E adevărat, la început a fost mai dificil să interacționăm, dar, pe parcurs ce avansam, totul devenea mult mai ușor, mai frumos și mai interesant. Să intri în pielea unui personaj nu este deloc atât de ușor pe cât pare.

În al doilea rând, consider că este cea mai frumoasă experiență deoarece am reușit să ne mobilizăm și astfel să participăm la diferite festivaluri de teatru, în urma cărora am câștigat experiență, dar și premii și, totodată, emoții constructive. Atunci când ești pe scenă, alături de colegii tăi, totul decurge normal, cap-coadă, reușești să captezi atenția unei mulțimi de oameni și dai tot ce-i mai bun din tine. Sentimentul că reprezentația trupei a fost pe placul lor, că aceștia au înțeles mesajul pe care tu ai vrut să-l transmiți, este de nedescris. Acum pot spune că această experiență, unică, de altfel, m-a schimbat pe mine, personal, din toate punctele de vedere! Pot spune cu certitudine că timpul petrecut pentru a realiza tot ceea ce ține de teatru nu este un timp pierdut și că, în timp, am cules roadele muncii noastre, deloc puține. Tocmai de aceea recomand tuturor această experiență din toată inima! Descoperiți, trăiți și iubiți teatrul! *(Diana Boangiu)*

Fonduri europene într-o comună europeană

Ion Ciocan

În comuna Osica de Sus sunt în derulare următoarele proiecte:

Modernizarea și reabilitarea Căminului Cultural din Satul Vlădueni prin Programul Național de Dezvoltare Rurală implementat de către Grupul de Acțiune Locală „Plaiurile Oltețului”, pe măsura 3.2.2. Investiția are la bază fonduri europene în valoare de 130 mii de euro fără TVA și o cofinanțare substanțială din partea comunei Osica de Sus, 150 mii de euro fără TVA, proiect care va fi finalizat la sfârșitul anului 2015.

Un alt proiect aflat în derulare vizează extinderea rețelei de canalizare în satul Vlădueni și zona Medinți a satului Osica de Sus precum și mărirea capacității stației de epurare. Lungimea rețelei de canalizare este de aproximativ 8,4 km. Valoarea investiției, incluzând și noua stație de epurare, este de 1 milion de euro. Menționăm că proiectul este contractat pe fonduri guvernamentale pe Ordonanța 28.

Suntem în procedură de obținere a avizelor de la instituțiile deconcentrate conform certificatului de urbanism pentru emiterea autorizației de construire a noului local al GPN Vlădueni. Investiția este realizată cu fonduri de la Banca Mondială, cofinanțarea din partea Comunei Osica de Sus asigurând racordul la energie termică, energie electrică, apă, canal și supraveghere video. Local ce va asigura desfășurarea procesului instructiv-educativ în spații care beneficiază de dotări și condiții la nivel european.

Am semnat contractul de finanțare pentru modernizarea drumurilor de exploatație, măsura 125 prin PNDR – CRFIR Sud-Vest Oltenia în valoare de 4.572.912 lei. Proiect ce implică asfaltarea a 4,88 km de drum ce va ușura accesul cetățenilor din satul Ostrov la drumul național, iar celor din Osica de Sus la terenurile agricole din Dealul Viilor, Pădurea Bercica și zona Sub Vlădueni.

Am deșus și s-a înregistrat documentația pentru proiectul de modernizare și asfaltare a 5,7 km drumuri comunale în valoare de un milion de euro, măsura 7.2 prin PNDR.

Vom continua lucrările la căminul internat de la Campusul școlar pentru realizarea șarpantei și învelitorii, a zidăriei exterioare și a tâmplăriei de PVC cu geam termopan, finanțarea asigurându-se din bugetul local.

Chiar dacă am avut semnat un contract cu ADR Sud-Vest Oltenia de 2.097.000 euro fără TVA, printr-o practică pe care nu o pot explica (având raportul UCVAB favorabil), ne-a fost aplicată o corecție de 25% (25 miliarde lei vechi) plățibili până la data de 30 septembrie 2015. Acest lucru fiind imposibil am fost nevoiți să solicităm rezilierea contractului fără a fi obligați să renunțăm la proiect. Facem demersuri pentru găsirea unei noi surse de finanțare pentru finalizarea proiectului, considerând că este inadmisibil ca o unitate școlară care găzduiește peste 750 de elevi să nu beneficieze de o sală de sport și alte spații care să asigure desfășurarea în condiții europene a procesului de învățare.

Acest proiect încheie unul din capitolele foarte importante ale strategiei administrației comunei Osica de Sus - investiții în viitor prin dezvoltarea infrastructurii.

Călători, călătorii

Ana Claudia Pîrvu

De Regatul Unit al Marii Britanii te îndrăgostești iremediabil de la prima vedere. Fiecare piatră, ornament, statuie te copleșesc și te îndeamnă la poveste. Călătorul neobosit care deschide dimineața fereastra camerei de hotel descoperă că lumea a fost creată și îl așteaptă cu miracolele din Canterbury, cu castelele bântuite de metafore gotice, cu ruinele și zgârie-norii, cu lacurile și insulele pline de legende în sălașul vrăjit al munților din Lake District.

Vibrație, strălucire, grandoare și paradox. Călătoria prin regat este ceea ce se vede și ceea ce se ascunde, este ceea ce însuflețește și înnobilează.

De la aroma de ceai verde cu ghimbir și nucșoară, la brioșa cu fulgi de ciocolată, de la estetica ruinelor la verdele perfectului gazon englezesc, totul te îndeamnă să te întorci în atmosfera lui Jane Austin sau să rătăcești prin odiseea lui James Joyce.

Freya Stark spunea că "dacă ai să te trezești singur într-un oraș ciudat, vei avea una dintre cele mai plăcute senzații din lume".

Cred că acest lucru mi s-a întâmplat mie când am ajuns la Londra și am pornit într-o aventură urbană pentru "a vedea". Da, Londra este o aventură prin istorie, o revărsare de imagini, lumini și sunete, un creuzet de culori și limbi străine, de stiluri și tendințe.

Arhitecți celebri i-au conturat personalitatea, iar fuziunea stilurilor i-a întărit caracterul. Printre impunătoarele monumente, Tamisa curge tăcut și enigmatic sub o salbă de poduri ce leagă trecutul de prezent.

Londra înseamnă British Museum, locul în care găsești împletită istoria lumii cu mozaicuri și frize, cu statui și artefacte ce decupează din bezna istoriei universuri pierdute. E întuneric și lumină. O lumină tumultoasă, explozivă ce inundă peisajele marine ale lui William Turner din National Galleries.

Londra este un paradox. Ordonată și haotică, colorată și plină de viață, invadată de naționalități și de culori pe care le amestecă și le reelaborează. În inima ei, în agora metropolei, Trafalgar Square, se nasc ideile și pulsează energiile noi și creatoare.

Totul se reînnoiește perpetuu într-un avânt post modern ca o simfonie de piatră victoriană, sticlă și oțel.

Nu departe de Londra se înalță vechiul castel normand, Windsor, denumit de John Martin Robinson, "un rezumat architectural al istoriei națiunii" ce străjuiește de nouă veacuri neîntrerupt "monarhia, care este lumina de deasupra politicii, vocea istoriei" pe care englezii o iubesc atât de mult.

Poți găsi multe pretexte pentru a povesti despre Marea Britanie și Londra. *"Călătoria nu se sfârșește niciodată, doar călătorii se sfârșesc, și chiar și ei se pot prelungi în memorie, în amintire, în poveste."*

SOROPTIMIST INTERNAȚIONAL

Este o organizație nonguvernamentală pentru femeile care activează în diferite domenii profesionale, și doresc să lupte pentru drepturile omului, egalitate, dezvoltare și mai ales pentru PACE, prin bună înțelegere internațională și prietenie.

Soroptimismul Internațional acționează în slujba comunităților locale, naționale și internaționale și participă activ în luarea unor decizii la diferite nivele ale societății.

MOTTO-ul SOROPTIMIST INTERNAȚIONAL:

A GLOBAL VOICE FOR WOMEN – O VOCE UNIVERSALĂ PENTRU FEMEI

Soroptimismul Internațional (SI) are aproximativ 90.000 de membre în 125 de țări și este o organizație mondială pentru femei, care prin proiecte sprijină drepturile și statutul femeii.

Ca organizație non-guvernamentală (ONG), cu statut consultativ la Națiunile Unite (ONU), membrele soroptimiste au acces direct și reprezintă o „voce” la Centrele ONU din New York, Geneva, Viena și Paris.

Soroptimist Internațional a luat ființă în 1921 în California, iar numele de „soroptimism” provine din latinescul „soror” și „optimum”. „Soror ad optimum” se traduce prin „surori întru ce eștem a l i b u n ”.

Primul club din Europa a fost fondat la Paris, în 1924 de dr. Suzane Noel, un chirurg plastician, care în 1930 a fondat totodată și Federația Europeană (SIE).

Clubul Soroptimist din Slatina a fost inaugurat în 1995 și cu prilejul aniversării a 20 de ani de existență și activitate a fost vizitat de delegațiile soroptimiste din cluburile Arendal-Grimstad din Norvegia și din Danemarca.

Proiectele clubului nostru au urmat tematica proiectelor bienale sau quadrinale ale Federației Europene Soroptimist Internațional, afiliată Națiunilor Unite, și pe de altă parte au răspuns necesităților stringente ale comunităților locale din aria de acțiune a clubului.

Datorită proiectelor fructuoase desfășurate în parteneriat cu Primăria comunei Osica de Sus și Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca” au fost vizitate și principalele obiective sociale și turistice din această localitate. Cu acest prilej li s-a prezentat un reușit program de muzică și dansuri populare românești care s-au bucurat de aprecierea unanimă a distinșilor oaspeți.

**Popa Târcă binecuvântează masa de luni după Paști
în curtea bisericii cu hramul „Sf. Gheorghe“ din Vlădueni, Osica de Sus**

Rădăcinile nu se văd dar fără ele nimic nu poate ființa